Ptujski tednik

Štev. 10 — Ptuj, 15. marca 1957 — Letnik X.

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Bauman — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

SLIKA TEDNA

Kmetijsko gospodarstvo Dravinjski vrh rigola s traktorji. Najprej bodo zrigolali 6 ha površin za vinograd, nato pa še 10 ha za sadovnjak. Z mehaničnim rigolanjem bi všega vinograda nad Vidmom (prej Klenovšek) je ovržena trditev, da tukaj mehanična obdelava zemlje ni mogoča.

ŠE LETOS BOMO PRISTOPILI K ORGANIZIRANJU OSEMLETK

Svet za šolstvo pri OLO Ptuj je na svoji zadnji seji razpravljal o novi mreži osemletnih šol v našem okraju. Znano je, da bo predvidena reforma šolstva uzakonila kot osnovno obvezno šolo t. zv. osemletko. Na ta način bo osnovno šolanje naših državljanov poenoteno. Ne bo namreč več osnovne šole in nato nižje gimnazije, temveč enotna osemletna osnovna šola. Pri tem mislijo nekateri, da bo nivo naše šole zato padel. Reforma šolstva pa bo izvedena prav zato, da bi dvignila kvaliteto našega šolstva kot celote. Res je samo, da bodo nižje gimnazije kot posebne in do neke mere

Osnovna šola in nižja gimnazija v Majšperku

še vedno izbirne šole odpadle in da jih bodo nadomestile splošnejše osemletne šole, na katerih bo grajen ves ostali šolski sistem. Razumljivo je da bo tudi v bodoče kvaliteta naših šol odvisna tako kot že doslej, predvsem od kvalitetnega podajanja učne snovi in od splošnih materialnih prilik naših šol. Materialne prilike pa se bodo nedvomno v bodoče izboljšale, prav tako kot bo nedvomno rastla tudi iz leta v leto kvaliteta dela naših šolnikov. Eno in drugo pa nam torej zagotavlja kvalitetno rast naših šol.

VSE ŠOLE NE BODO POPOLNE OSEMLETKE

V našem okraju je doslej delalo 10 nižjih gimnazij in ena popolna gimnazija. Teh 10 nižjih gimnazij bo takoj začelo izvajati program nove osemletne šole. Pri tem pa moramo vedeti da bodo sedanji učenci posameznih razredov nadaljevali pouk po sedaj veljavnem učnem načrtu in da bomo z izvajanjem novega učnega načrta začeli tam nekje v tretjem ali četrtem šolskem letu. Nadalje imamo v okraju nekaj osnovnih šol, ki so doslej delale po učnem načrtu, podobnem onemu v nižjih gimnazijah in so imele že uveden predmetni pouk. Tudi te šole bomo lahko takoj izpremenili v popolne osemletne šole, ki bodo podobno kot obstoječe nižje gimnazije začele z izvajanjem programa osemletke. Druge šole, ki že doslej niso bile popolne osemletke, saj so imele samo peti ali šesti razred, višje razrede pa so družile, pa bomo izpreminjali v popolne osemletke postopoma. Nekatere od obstoječih šol pa predvidoma nikoli ne bodo popolne osemletke. Tu imamo v mislih tiste naše osnovne šole, ki že doslej niso bile popolne osnovne šole, in so učenci iz teh šol hodili v višje razrede že doslej drugam (n. pr. Sela, Grajena itd.).

ŠOLE BO TREBA BOLJE OPREMITI

Proces preraščanja naših šol v popolne osemletke bo torej trajal nekaj let, verjetno celo 10 ali več.

Njegov tempo bodo narekovale materialne prilike šole in kader predavateljev. Vedeti moramo, da bo zahtevala reformirana šola več praktičnega dela. Več ponazoritev, eksperimentov, skratka morala bo biti bolj delavna, tako da bo aktivizirala učence, in manj verbalna. Zato bomo morali naše bodoče popolne osemletke opremiti s kabineti in z učili za vrsto predmetov. Dalje bomo morali urediti šolske učne delavnice, šolske učne vrtove itd. V višjih razredih bo predmetni pouk. Zanj bo treba kvalificiranih učnih moči — absolventov višje pedagoške šole ali univerze. Le ako bomo dali te minimalne pogoje, potem bodo lahko naše šole dajale kvalitetno, vsestransko znanje, ki bo služilo našemu bodočemu državljanu kot osnova za njegov nadaljnji razvoj ne glede na to, kje se bo razvijal. Že samo materialno stanje naših šol pa je tako, da bo v bodočih 10 do 15 letih zahtevalo izredno veliko materialnih sredstev. Saj nam povsod že danes primanjkuje učilnic, nimamo kabinetov, nimamo modernejših učil itd. Tako bo marsikje razvoj uvajanja popolnih osemletk otežkočen prav zaradi pomanjkanja učilnic in splošno slabega materialnega stanja naših šol. Tako n. pr. šola v Gorišnici ne more naprej tako dolgo, dokler ne bo dobila novih učilnic. Podobno je stanje tudi na nekaterih drugih šolah.

Nič manj pereč je problem strokovnega učnega kadra za višje razrede osemletk. Danes nam na desetih obstoječih nižjih gimnazijah primanjkuje skoraj polovica strokovno usposobljenih predavateljev. Iz višje pedagoške šole, ki danes daje ta kader, pa dobimo samo to, kar tja pošiljamo na strokovno izpopolnjevanje. To se pravi, da bodo morali sveti za šolstvo pri obč. LO voditi trezno in odgovorno kadrovsko politiko in pošiljati na strokovno izpopolnjevanje v bodočih letih čimvečje število mladih, sposobnih in dela voljnih učiteljev, ker bodo le tako postopoma dobivali tudi kader za bodoče osemletke.

TUDI KADER BO ODLOČUJOČ

V našem okraju bomo sicer lahko večino šol v doglednem času izpremenili v popolne osemletke, ker imamo večino tako zvanih višje organiziranih šol in je tudi število učencev visoko, vendar bodo ostale nekatere šole tudi v bodoče nepopolne osemletke in bodo morale pošiljati v višje razrede svoje učence na sosedne šole. Tako bomo imeli nekaj takozvanih osrednjih osemletk, nekaj pa nepopolnih osemletk. Pri obravnavanju razvoja teh šol bodo morali sveti za šolstvo pri občinah temeljito proučiti to vprašanje in ugotoviti kaj bo tudi iz ekonomskega stališča boljše; ali ustvariti pogoje za popolno osemletko, ali pa omogočiti učencem obisk sosednje šole, n. pr. Občinski odbor Borl se bo moral odločiti, ali razvije sedanjo osnovno šolo v Zavrču v samostojno osemletko. Če se bo odločil za to, potem mora dozidati najmanj eno oziroma dve novi učilnici in nastaviti potrebno število predmetnih učiteljev, ki bodo lahko učili vse zahtevane predmete v višjih razredih. Šele ko bo občinski odbor ustvaril materialne pogoje, t. j. dozidal učilnice, poskrbel za nabavo najnujnejše potrebnih učil in zajamčil kader strokovnih predavateljev, šele takrat bo Okrajni svet za šolstvo privolil v ustanovitev popolne osemletke. Občinski odbor pa ima tudi drugo rešitev. Šola v Zavrču bo nepopolna osemletka, ki bo imela še peti ali šesti razred. V sedmi in osmi razred pa bodo učenci morali odhajati na bližnje popolne osemletke — Cirkulane ali Gorišnica. V tem primeru bo moral obč. LO poskrbeti učencem brezplačen prevoz v šolo in nazaj. V tem primeru bodo skoraj sigurno računi pokazali, da se občinskemu odboru bolj izplača uvedba brezplačnega avtobusnega prevoza, kot pa drago vzdrževanje samostojne osemletne šole v Zavrču. Avtobus, ki bi prevažal učence višjih razredov v šolo in nazaj, bo seveda lahko vršil tudi druge prevoze na področju občine. Poleg tega ne smemo pozabiti, da bo lahko v tem primeru občinski odbor dal neprimerno več materialnih sredstev za tehnično opremo popolne osemletke v Cirkulanah, zagotovil kvalitetnejši učni kader in tako kvalitetnejši pouk na tej šoli. Na ta način učenci ne bodo nič izgubili, ampak narobe samo pridobili. Podobno bodo morali občinski sveti za šolstvo skupno s šolskimi odbori in državljani rešiti problem teh šol tudi v drugih krajih.

ODNOS STARŠEV DO ŠOLE BO TREBA IZBOLJŠATI

Doslej je bil eden izmed vzrokov, zakaj se nekatere šole niso razvile v nižje gimnazije ta, da je prišlo v višje razrede premalo učencev. Tako na primer imajo v Juršincih v osmem razredu samo 14 učencev, v Zavrču do osmega razreda ni prišel nihče, in podobno. Tako bo tudi v bodoče pri ustanavljanju popolnih osemletk eden izmed odločujočih faktorjev zadostno število učencev. Ko smo pa ugotavljali, zakaj v našem okraju pride do osmega razreda samo 18 odst. tistih, ki so skupno začeli prvi razred, smo med vzroki ugotovili tudi naslednjega: Starši naših šolskih otrok še v mnogih primerih šole ne vrednotijo dovolj, zato svojim otrokom ne dajejo potrebnega časa, da bi ti napisali naloge in se tudi sicer učili, ne oskrbijo jim potrebnih učnih knjig, zaposlujejo jih s težaškim delom, ki otroka utruja in onesposablja za umsko delo. Velik problem je tudi alkoholizem, ki ima ponekod že prav vznemirjajoče posledice. Starši bodo morali svoj odnos do šole mnogokje izpremeniti. Pri tem bodo morali odločujoče vplivati šolski odbori, pa tudi ostale politične in družbene organizacije. Samo s splošno povečano skrbjo za razvoj naših šol bomo lahko dvignili njihovo kvaliteto in tako dali bodočemu državljanu več poglobljenega in širokega znanja. To pa je osnovni namen predstoječe šolske reforme.

Bračič Vladimir

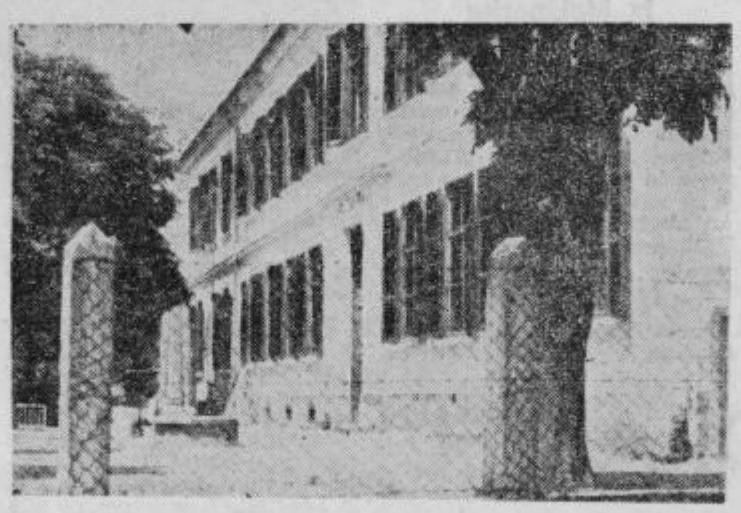

Osnovna šola v Juršincih

Proizvajalce ptujskega okraja bo na kongresu delavskih svetov zastopalo osem delegatov

Že nekaj časa beremo in slišimo zanimive razprave o tem, da organom delavskega samoupravljanja v gospodarskih podjetjih primanjkuje zraka za polno življenje. Niso nam potrebne posebno globoke analize, da bi se dokopali do te resnice. Zadošča ugotovitev, da ti organi obstajajo kot živ organizem sedem let in se gibljejo v prostoru, ki se je, kljub velikanskemu ekonomskemu in družbenemu razvoju v tem obdobju (tako ga smemo imenovati) kaj malo razširil. Iz tega seveda ne moremo in ne smemo zaključiti, da je delavsko samoupravljanje zašlo v slepo ulico, kot bi to nekateri prenapeti nestrpneži radi dokazali. Drži pa eno, če hočemo, da bo delavsko samoupravljanje še v večji meri pozitivno vplivalo na nadaljnji razvoj — to pa je za našo družbo neobhodno potrebno — potem je treba dati temu edinstvenemu demokratičnemu mehanizmu več prostora in več zraka.

Kako najti najprimernejše oblike (z vsebino smo razčistili) za rešitev tega vprašanja? S tem so so ukvarjali že vsi poklicani forumi. Izdelan je bil celo predlog novega zakona o organih delavskega samoupravljanja, pa je bil zaradi nekaterih pomanjkljivosti umaknjen. Delovni ljudje širom države so z velikimi pričakovanji spremljali vsa ta prizadevanja, toda še nobena pobuda ni bila sprejeta s tako globokimi simpatijami kot zamisel o sklicanju kongresa delavskih svetov.

Kongres bo 15. junija v Beogradu in na njem se bo sestalo okrog 2000 najaktivnejših zastopnikov delovnih kolektivov iz vse države. Nedvomno si je delavski razred v teh sedmih letih nabral toliko izkušenj, da bo kongres znal razčistiti vse pozitinve ter negativne pojave v dosedanjem delu in kar je še posebno važno, znal bo poiskati ključ, s katerim bomo odprli vrata nadaljnjemu razvoju.

Delovni kolektivi našega okraja bodo na kongres poslali osem zastopnikov in sicer: industrija 2, kmetijska gospodarstva 2, obrt 1, trgovina in gostinstvo 1, poleg tega pa bosta dva delegata zastopala še ostale gospodarske panoge, oziroma skupine manjših gospodarskih podjetij.

Ta članek je imel namen dati le neko splošn oinformacijo o bližnjem pomembnem dogodku v življenju delavskega samoupravljanja, vendar ne bo napak, če opozorimo vse odgovorne (to smo mi vsi), da je potrebno takoj pričeti z resnimi pripravami. V teh pripravah ni važna le izvolitev delegatov, temveč še bolj to, da bomo z največjim čutom odgovornosti pregledali in ocenili vse dosedanje izkušnje organov delavskega samoupravljanja ter izluščili vsa pozitivna stremljenja, ki živijo in se vedno znova porajajo v delovnih kolektivih. Le tako bo mogoče kongresu zagotoviti zares uspešno delo.

P. J.

Zvezni poslanec dr. Jože Potrč med volilci v Markovcih

V nedeljo, 10. marca 1956, sta prišla med svoje volivce zvezni poslanec dr. Jože Potrč in predsednik ObLO Ptuj tov. Vogrinec Janko. Dr. Jože Potrč je s svojim izvajanjem volivcem na zelo preprost, vsakemu človeku razumljiv način pojasnil pot naše izvenblokovske politike. Na konkretnih primerih je prikazal, da smo po izjavah maršala Tita pripravljeni vedno in povsod sodelovati za aktivno koeksistenco v taboru organizacije Združenih narodov. Podlaga, osnova svetovnega miru, je utrjevanje demokratičnih moči ljudstva in osvoboditev kolonialnih narodov, danes predvsem arabskih, po vzgledu že osvobojenih narodov kot so Indija i. dr.

Lepo nam je prikazal, kakšne trenutne gospodarske koristi bi lahko uživali v primeru pridružitve h kateremukoli bloku, vendar se naše politika raje odpoveduje različnim gospodarskim ugodnostim, kakor pa, da bi žrtvovali svojo svobodo in omogočili vmešavanje drugih v naše notranje zadeve.

Zvezni poslanec je mnogo govoril o naši direktni-množični demokraciji, ki je edinstvena na svetu, saj je produkt naše revolucije. Danes postajajo občine osnovni organ ljudske oblasti, v katerem bodo državljani sami reševali vse probleme kraja na osnovi zakonov. Število državljanov v družbenem samoupravljanju raste iz dneva v dan.

Skupno z ljudstvom je še razpravljal o davkih, taksah, socialnem zavarovanju kmečkega človeka in okrog 150 navzočih volivcev, med njimi tudi mnogo žena se je razšlo proti poldnevu s pravim zadovoljstvom in izjavo: »TAKEGA SESTANKA PA ŽE DOLGO NISMO IMELI!«

Moša Pijade o miroljubni koeksistenci

Jugoslovanska parlamentarna delegacija je na obisku v Londonu. Na kosilu, ki ga je priredilo društvo tujega tiska je Moša Pijade, šef jugoslovanske delegacije, govoril o jugoslovanski notranji politiki, nato pa je prešel na glavno temo svojega govora, na zunanjo politiko in mednarodni položaj Jugoslavije.

»Spominjam se, je dejal, kako so bili že pred leti med zagovorniki koeksistence tudi taki, ki so koeksistenco razumeli tako, kot da pomeni možnost, da države z različno političnim, ekonomsko in socialno ureditvijo lahko mirno obstajajo druga poleg druge. Toda v takem pojmovanju koeksistence ni bilo več vsebine, kakor v geografskem političnem zemljevidu sveta. Vprašanje koeksistence ni v mirnem obstajanju držav, temveč v mednarodnem sodelovanju, v pogojih enakopravnosti velikih in malih držav in narodov, spoštovanju načel nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Reševanje mednarodnih sporov na miren način z razgovori. Koeksistenca, kakor jo mi v Jugoslaviji pojmujemo, sloni na teh načelih in zahteva razvijanje aktivnosti s strani vseh držav in narodov, da bi se doseglo na tej osnovi mednarodno politično, gospodarsko in kulturno sodelovanje. Zato ne govorimo enostavno o koeksistenci, temveč o aktivni miroljubni koeksistenci.

Ideja miroljubne koeksistence

Nihče ne more oporekati, da ideja take aktivne miroljubne koeksistence danes vodi mnoge države v mednarodni aktivnosti. V današnjem položaju nasprotnih blokov se tudi na tako koeksistenco gleda z blokovskih pozicij. Na eni in na drugi strani pozabljajo, da je aktivna miroljubna koeksistenca kot platforma mednarodnega sodelovanja nastala na pobudo držav, ki niso vezane na bloke.

Mi v Jugoslaviji bomo ostali zvesti politiki dejavne miroljubne koeksistence in zato dosledno izven blokov in menimo, da tudi tista mednarodna dejanja, ki so v zadnjem času zadala največ udarcev taki koeksistenci, niso pokopala te važne manifestacije sodobnega mednarodnega življenja, pač pa so nasprotno še bolj potrdila njeno vrednost, in sicer prav s tem, da so poslabšala mednarodne odnošaje. Če hočemo torej danes zboljšati mednarodne odnošaje, in prepričan sem, da vsi tako želc, nadaljnja pot ne more biti pokopavanje in zavračanje ideje dejavne miroljubne koeksistence, pač pa samo njeno utrjevanje.

Jugoslavija želi sodelovati z vsemi državami

Dejstvo, da govorimo o slabem vplivu blokov in o tem, da jih je treba v splošno korist nujno preprečiti, ne pomeni, da ne računamo z realnostjo njihovega obstoja. Jugoslavija želi sodelovati z vsemi državami in članicami kateregakoli bloka na temelju enakopravnosti in zaradi zboljšanja zvez z eno stranjo noče poslabšati odnošajev z drugo. Prav tako menimo, da bi bilo v korist splošnemu zboljšanju mednarodnega položaja, če bi prišlo do čim večjega in živahnejšega sodelovanja med državami članicami samih blokov.

Z drugimi besedami, menimo, da se mora vse vrniti k popuščanju mednarodne napetosti tako, da se bo začelo z reševanjem tistih problemov, ki so najbolj zreli za rešitev in pri katerih so se gledišča najbolj približala, ne da bi pri tem postavljali politične pogoje za prednost temu ali drugemu vprašanju, je zaključil Moša Pijade.

Ko so se po govoru Moša Pijada polegli vzkliki, je govoril državni minister v Foreign Officeu Noble, ki se je pridružil toplim pozdravom. »Naši državi je dana čast, je dejal g. Noble med drugim, da je na čelu parlamentarne delegacije ena izmed vodilnih jugoslovanskih političnih osebnosti. Zahvaljujemo se predsedniku Pijadu za zelo zanimiv govor o Jugoslaviji, zlasti pa pozdravljamo njegove besede o jugoslovanski politiki dejavne miroljubne koeksistence.«

Ko je želel Jugoslaviji uspehov v njenem prizadevanju, se je britanski minister na koncu še enkrat zahvalil vodji jugo-

(Konec na 3. strani)

Iz naših mest, trgov in vasi

Iz Ptuja

KLAVIRSKI KONCERT IVANKE LIPOGLAVŠEK V PTUJU

V torek, 19. marca 1957, ob 20. uri, bo v dvorani Glasbene šole v Ptuju nastopila priznana klaviristka Ivanka Lipoglavšek iz Maribora z izbranim klavirskim koncertnim sporedom, med katerim bodo zastopani naslednji komponisti: Rutini, Galuppi, Paradisi, Beethoven, Aleksander Lajovic, Debussy, Brahms, Chopin in Liszt.

Ivanka Lipoglavšek je začela svojo glasbeno pot v Mariboru pri prof. Hinku Druzoviču. Nadaljevala je svoj študij v Srednji glasbeni šoli pri prof. dr. Romanu Klasincu. Po končanem šolanju je imela več javnih in radijskih nastopov. Od leta 1955 pa študira v Grazu pri prof. Hugu Kroemerju.

Po vsem tem se nam obeta v torek lep glasbeni in umetniški večer.

PRESENEČENJE V 3. NADSTROPJU

Zdravniki, medicinsko osebje in pacienti so doživeli v torek, 12. marca t. l., dopoldne v Zdravstvenem domu v Ptuju neprijetno presenečenje. Na dvorišču tega doma in Mlekarne Ptuj rušijo že več dni manjši objekt, ki je samo kazil prostor na tem velikem dvorišču. Temelji se niso dali tako lahko porušiti kot zidovje, zato so si pomagali z razstrelivom. Ob močni eksploziji je pognalo v zrak nekoliko komadov raztrganega betona. Nekaj jih je našlo celo pot skozi okni zobne ambulante in pisarne in na srečo ni bilo človeških poškodb in žrtev, temveč le nekaj materialne škode.

Lahko si zamislimo presenečenje zobozdravnikov in njihovih sodelavcev in pacientov na zobozdravniškem stolu, ko je nenadoma prifrčal skozi okno mimo njihovih glav v sobo skozi okenska stekla večji drobec raztrganega cementa in obležal v sobi.

Ta primer naj bo opozorilo vsem ostalim, ki se lotevajo v mestu rušenj, da v naseljih ne smejo uporabljati razstreliva brez strokovnega nadzorstva in za razstreljevanje usposobljenih ljudi, ker bi sicer drugače resno ogroža življenja prebivalstva.

MONOPOL PROJEKTIVNIH PODJETIJ IN BIROJEV?

Komisije za revizijo glavnih projektov pri OLO ne bodo več sprejemale v delo projektov, ki so jih izdelali zasebni projektanti, ne glede na to, če imajo pooblastilo ali ne, ker smejo izdelati gradbene projekte za stanovanjske in gospodarske stavbe zasebnikov edino le projektivna podjetja in biroji po svojih uslužbencih — pooblaščenih projektantih oziroma po zunanjih sodelavcih — pooblaščenih projektantih.

Izjeme veljajo le za enostavne začasne nestanovanjske objekte v mestih in za kmečka gospodarstva in stanovanjska poslopja v nestrnjenih vaseh zunaj 200 m širokega pasu od glavnih komunikacij, če vasi oziroma ti predeli niso bili razglašeni za turistične in zdravstvene.

Ptujska kronika

15. marca 1921. Tega dne se je začel v Ptuju kmetijsko-gospodinjski tečaj, prvi te vrste v novi narodni državi. Trajal je osem tednov, pouk je bil brezplačen. Vodila ga je gospodinjska učiteljica Jela Premrou. Teoretični del učnega načrta, ki ga je sestavilo poverjeništvo za kmetijstvo v Ljubljani, je obsegal gospodinjsko spisje in računstvo, dalje gospodinjstvo z naukom o živilih, živinorejo in mlekarstvo, vrtnarstvo, vzgojeslovje in zdravstvo. Praktični del pa je obsegal kuhanje, pranje in likanje, šivanje z risanjem krojev, krpanje itd.

Žene je zanimal zlasti nauk o živilih, ki jih seznanja z redilnostjo hrane, s kemijo živil in drugo. Pri vzgojeslovju so se dekleta seznanila predvsem z nego dojenčka.

Tečaja se je udeležilo 24 kmečkih deklet. Glede tečajev imajo nekateri predsodke, češ, da se kmečki hčeri ni treba učiti kuhati in gospodinjiti v šoli, tega se lahko naučijo pri materi v kuhinji in v hlevu. Razen pouka je vodstvo tečaja priredilo z gojenkami tudi poučne izlete na vzorna posestva, kjer so dekleta lahko videla, kako naj se uredi dom in gospodinjstvo po sodobnih načelih.

Izrazila se je tudi želja, da bi se v Ptuju ustanovila stalna gospodinjska šola. Razen gospodinjskih šol pa naj bi se uvedli tudi gospodarski tečaji za kmetske fante, ki so strokovne izobrazbe in nadaljnje vzgoje prav tako potrebni kakor dekleta.

Iz Velike Nedelje

Pri Veliki Nedelji je bila v zadnjih mesecih kmetijsko-gospodarska šola za mladino. Po obisku in uspehih lahko sklepamo, da so mladi ljudje prišli do prepričanja, da je izobrazba pogoj napredka v kmetijstvu. Denar, ki so ga družbene organizacije vložile v ta namen se bo visoko obrestoval, ker se s šolanjem vzgajajo boljši kmetovalci in napredni zadružniki.

Za uspešen potek pouka je skrbela učiteljica tov. Miklošičeva, kmetijske predmete pa je poučeval tov. Horvat, kmetijski tehnik iz Gorjanice.

*

Pred kratkim je bil pri Veliki Nedelji sadjarski seminar, ki ga je organizirtla OZZ v Ptuju. Namenjen je bil tudi sosednim zadrugam. Vodje odsekov za sadjarstvo in naprednejši sadjarji so si na seminarju pridobili potrebno znanje za uspešen razvoj te važne gospodarske panoge.

*

V nedeljo je bilo v zadružni dvorani praznovanje dneva žena. Bile so razne recitacije in deklamacije ter vprizorjena enodejanka. Prisostvovalo je lepo število žena. K.

PO 17 LETIH KUHARSKI TEČAJ V ZAVRČU

Zadnji kuharski tečaj v Zavrču je bil pred 17 leti. Sedaj pa je v tem kraju Zavod za napredek gospodinjstva v Ptuju priredil pettedenski kuharski in prikrojevalni tečaj, ki se ga udeležuje 30 tečajnic. Tečaj vodi tov. Zora Ilovar iz Ptuja, ki poučuje šivanje in prikrojevanje, kuhanje pa poučuje tov. Matilda Kokot iz Ptuja. O higieni predava učiteljstvo iz Zavrča, razne kmetijske probleme pa pojasnjujejo strokovnjaki s KG Zavrč.

Tečajnice so se doslej mnogo naučile. Vse so zadovoljne, da se je nekdo zganil, da tudi gospodinjam na haloškem področju v pogledu prosvetljevanja v gospodinjstvu nekaj nudi. Da si tega resnično želijo, dokazuje, da nekatere tečajnice prihajajo tudi 10 km daleč na tečaj. Izrazile so željo, da bi letos jeseni, ko bo sadje, priredili tečaj o vkuhavanju. Tega tečaja bi se udeležilo zelo mnogo žena in deklet iz Zavrča, ki je sadno področje, do sedaj pa prebivalstvo ni bilo dovolj seznanjeno, kako se sadje koristno pripravlja in vkuhava. To je posebne važnosti, ker je znano, da je prehrana v Halozah v neprimernem sorazmerju. Zaradi tega je treba izreči priznanje Zavodu za napredek gospodinjstva, da je začel poučevati žene v tem predelu v pripravljanju izdatne in zdrave hrane, od katere je mnogo odvisna delovna storilnost in zdravje delovnih ljudi.

USPEHI ŠIVILJSKO PRIKROJEVALNEGA TEČAJA V ORMOŽU

Razstava za dan žena

V zimskem času je bilo na področju občine Ormož mnogo raznih kuharskih in drugih tečajev, vendar tako masovnega in uspelega ni bilo, kot je bil šiviljsko-prikrojevalni tečaj, ki ga je priredilo Društvo naprednih gospodinj v Ormožu. Tečaj je trajal dva meseca, obiskovalo ga je 55 tečajnic, gospodinj in deklet iz Ormoža.

Ob prazniku žena, 8. marca, so tečajnice priredile razstavo raznih predmetov, katere so same sešile: oblekice za otroke, krpanje itd. Razstavo je obiskalo okrog tisoč oseb. Marsikatera tečajnica se je prvič seznanila s šivalnim strojem in se naučila predvsem tistega šivanja, ki je gospodinjam-materam najbolj potrebno.

Ker se mnogo žena in deklet prvega tečaja ni moglo udeležiti, se bo osnoval drugi tečaj, ki bo zajel vse ostale, ki se želijo seznaniti z raznim gospodinjskim šivanjem. -hst-

Iz Majšperka

V nedeljo, 24. marca, bodo ob 7.30 v Majšperku, Žetalah, Stopercah, Makolah in na Ptujski gori v šoli oziroma v prosvetni dvorani (Žetale) zbori volivcev. Razpravljali bodo o družbenem planu in proračunu občine Lešje za leto 1957.

V torek, 26. marca, bo seja Občinskega ljudskega odbora Lešje.

Iz Kidričevega

Jugosanitarija v Zagrebu bo dobavila iz pomoči UNICEF dispanzeroma za matere in otroke v Kidričevem in Ormožu potrebno opremo.

Sedem diplom za učitelje in učiteljice osnovnih šol

Pred izpitno komisijo za strokovne učiteljske izpite v Mariboru so napravili februarja strokovni izpit učitelji in učiteljice z osnovnih šol: Rozalija Klemenčič-Rakuša, Runeč, Bogomil Vogelsang, Runeč, Ivanka Ilešič, Runeč, Majda Žvab, Sela, Pavla Gajšek-Širec, Kidričevo, Kristina Trol, Majšperk, Štefanija Cizej, Tomaž. — Čestitamo!

Izpred sodišča

Anton Vindiš (1930) iz Velike Varnice štev. 59 je bil obtožen lova divjačine v tujem lovišču brez dovoljenja in prilastitve ustreljenega srnjaka. Okrajno sodišče v Ptuju ga je oprostilo obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov. Na pritožbo Okrajnega javnega tožilstva je o zadevi razpravljalo Okrožno sodišče v Mariboru, ki je potrdilo razsodbo Okrajnega sodišča v Ptuju, da na podlagi predlaganih in izvedenih dokazov Antona Vindiša ni mogoče smatrati krivim dejanja, ki ga je bil obtožen.

Mirko Brumen, posestniški sin iz Vitomarc štev. 85 je bil pred Okrajnim sodiščem v Ptuju lani decembra obsojen na 6 mesecev zapora zaradi tatvine kolesa Ivana Majcena, vrednega 34.000 din, v Ptuju izpred fotografskega lokala v Prešernovi ulici.

Obsojeni se je pritožil na Okrožno sodišče v Mariboru, ki pa je njegovo pritožbo zavrnilo ter upoštevalo, da je Mirko Brumen po storjenem dejanju na pretkan način ponovno skušal zabrisati sledove kaznivega dejanja in je nagovarjal priče k potrditvi njegovih lažnivih zagovorov. Pri preiskavi na Brumnovem domu so bili najdeni deli Majcenovega kolesa, ki ga je obsojeni doma razmontiral.

Franc Božičko, lesni nakupovalec iz Tržca 23 je bil pred Okrajnim sodiščem v Ptuju koncem decembra lani obsojen na en mesec zapora, ker je 23. julija 1956 samovoljno vzel ob cesti v Dobrini 1,174 m^3 hrastove hlodovine, last KZ Žetale in jo odpeljal, čeprav mu ni bilo znano, čigava so bila ta drva.

Na njegovo pritožbo je Okrožno sodišče v Mariboru razsodilo, da se Franc Božičko oprosti obtožbe očitanega mu kaznivega dejanja, ker je Božičko dejanje storil v dejanski zmoti.

Branko Strmšek, gradbeni tehnik iz Štrihovca štev. 4 pri Šentilju je bil pred Okrajnim sodiščem v Ptuju obsojen lani decembra na 1 leto in 8 mesecev zapora zaradi lažnivega izdajanja za uradno osebo, ponarejanja listin in goljufije. Imenovani se je izdajal za pooblaščenega projektanta Projektivnega biroja v Ptuju ter jemal od strank večje zneske in jih porabljal zase.

Na njegovo pritožbo mu je Okrožno sodišče v Mariboru znižalo kazen na 10 mesecev zapora, ker je prvo sodišče odmerilo prestroge kazni za posamična kazniva dejanja in ker smatra okrožno sodišče, da je znižana kazen primerna in da bo tudi s tako kaznijo dosežen namen kaznovanja. Obsojeni je v pritožbi priznal svojo lahkomiselnost, pohlep po večjem zaslužku in slabo zdravstveno stanje.

TEČAJNICE ŠIVILJSKEGA TEČAJA V ORMOŽU

IZ NARODNOOSVOBODILNE BORBE

PO PRIPOVEDOVANJU MARIJE OSOJNIK IZ DESENC

Čeprav tako zelo hiti čas in se odmika od nas vedno bolj in bolj težki čas, ki smo ga prebili pod okupatorjem, nas srečanja z znanci iz tistih dni vedno znova spominjajo velikih in težkih dogodkov, ki smo jih preživljali posamezniki in ves naš narod.

Letos pozimi smo obiskali v Desencih pri Ptuju sestro našega junaškega borca Franca Osojnika in z njo obudili marsikateri trpek spomin na njenega brata, ki je prehodil težko pot slovenskega borca za pravice delovnega človeka in za pravice svojega naroda. S Francem je bila povezana tudi njegova sestra Marija, ne samo v bratski ljubezni, ampak tudi z njegovim delom, ki ga je odobravala in mu pri delu pomagala. Kakor je bila sploh navada nacistov, so hoteli našim borcem iztrgati borbenost iz srca tako, da so začeli preganjati svojce, jih zapirati in mučiti. Tako je bilo tudi z Osojnikovimi. Osojnikovo ženo Ivano, njegovo sestro Marijo in mater Ano je okupator odpeljal v zapore še pred žaloigro v Mostju pri Juršincih avgusta 1942, kjer so padli naši prvoborci in kjer se je boril Franc Osojnik.

Ko smo letos obiskali tovarišico Marijo Osojnik v Desencih, nam je pripovedovala nekako takole:

V ječi

Okupatorjevi orožniki in gestapovci so prišli po mene že junija 1942. Zaprli so me najprej v Ptuju, nato so me odpeljali na Borl, odkoder so me s transportom poslali v taborišče Auschwitz. O življenju v taborišču ne bom govorila, težki so ti spomini. Saj sem tu izgubila svojo mater, ki so jo nemški žandarji odgnali od doma avgusta meseca in je umrla v Auschwitzu 16. oktobra 1942. Tu sem učakala tudi smrt svoje svakinje, Frančeve žene, ki je prišla v Auschwitz 28. avgusta 1942 in je umrla še isto leto. Moje srce je bilo žalostno, saj sem hrepenela po svojem otroku, komaj nekaj let stari Olgici, ki so jo odpeljali v Celje in jo zaprli v okoliški šoli. Tam ji je neki gestapovec obesil na prsa tablico z napisom: »Ich bin ein Kind vom Banditenführer« (Sem hčerka vodje banditov). S to tablico je mala Olgica korakala po celjskih ulicah med drugimi jetniki. Nemci so jo hoteli osramotiti, pa je niso. Drugi jetniki so ji povedali, da nosi tablico zavoljo strica partizana, ki se bori za svobodo. Ko je Olgica to slišala, je hodila po celjskih ulicah ponosna nečakinja partizana. Olgico so iz Celja odpeljali v neko otroško taborišče.

Olgica in njena mama sta učakali svobodo. Mama se je vrnila iz Auschwitza avgusta 1945, kmalu za njo se je vrnila tudi njena hčerka. Po treh letih trpljenja sta se prisrčno objeli v svobodni domovini. Misel na umrle domače, na strica Franca-junaka, na njegovo mater in ženo, ki so umrli za svobodo, je bila trpka bolečina, ki se jima v spominih javlja zelo pogosto. Tovarišica Marija Osojnik je v nemškem taborišču zgubila tudi svoje zdravje, vendar je v njej toliko naprednega duha in veselja nad uspehi naše mlade socialistične domovine, da dobro prenaša vse tisto, kar ji je težkega naložilo življenje. R. V.

DOMAČIJA MARIJE OSOJNIK V DESENCIH

Borl

PRED OBČINSKIM PRAZNIKOM

Organizacija zveze borcev občine Borl se temeljito pripravlja na tretji republiški kongres, ki bo letos v Ljubljani, prav tako skrbno pa se je pripravila na krajevne zbore organizacij in na občinsko konferenco, ki je bila v nedeljo, 3. marca.

Na tej konferenci je bilo ugotovljeno, da se je organizacija razširila za 10 članov. Delegati so iznesli potrebo po ureditvi skupnega grobišča v Cirkulanah, kjer je pokopanih 9 padlih borcev na raznih neprimernih krajih. Za nje bi morali poiskati primeren prostor in urediti grobišče, glede česar je že Občinski ljudski odbor Borl izdal tozadeven odlok.

V teku so priprave za občinski praznik, ki bi ga naj praznovali kot lansko leto kot dan interniracev. Posvetili bi naj več pažnje propagandi, ker je lani marsikdo negodoval, da ni bil o prazniku pravočasno obveščen. Sklenjeno je bilo, da bodo odprli ob tej priložnosti na borlskem gradu lokalni muzej NOB, organizacija pa bo razvila svoj prapor.

Urejena je evidenca otrok padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, ki jih je na občinskem območju 64. Tem bi v bodoče naj nudili večjo finančno pomoč.

Organizacija bo s pomočjo ostalih organizacij pomagala zgraditi zadružno dvorano v Cirkulanah ter na ta način poživila kulturno in politično življenje.

V bodoče bi se naj več članov vključilo v družbeno upravljanje pri občinskem ljudskem odboru, pa tudi več članov v ZK.

Otroci padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja se naj v bodoče stoodstotno udeležujejo počitniških kolonij, ker so večji del podhranjeni in bi se v kolonijah izboljšalo njihovo zdravstveno stanje.

Konferenci je prisostvoval tudi sekretar OK ZKS tov. Voljč, ki je podčrtal pomen zbiranja zgodovinskega materiala v haloških predelih, saj se je ravno v Halozah razvil iz viničarja samostojen gospodar na socialističnem gospodarstvu, kar dokazuje KG Zavrč, kjer uspešno deluje delavski svet.

Ljudski poslanec tov. Bračič je tudi podčrtal važnost zbiranja tega gradiva, ki ga je na tem področju mnogo ter bi bila velika škoda, če bi se ti spomini porazgubili. Omenil je, da je ZB občine Borl bila lani odlikovana s strani Glavnega odbora.

„KO BO PJEB ODRASTEL"

Zgodba iz življenja

Hanzekova mladost ni bila prijetna. Oče je bil grobjan in povrh še pijanec. Po gostilnah sicer ni pijančeval, pač pa se je pogosto opijanil doma, pri sosedih in pri znancih, kakor je v navadi v krajih, kjer se prideluje vino in kuha žganje. V pijanosti je pogosto pretepal ženo — Hanzekovo mater, njega samega pa ob vsaki priložnosti, saj so pravili sosedje, da je večkrat tepen kot sit. Spričo tega je Hanzek postal še bolj kljubovalen in zakrknjen, posebno ker je od matere dobival potuho.

Težko je bilo materino življenje ob možu — grobjanu, zato se je tembolj navezala na sina — edinca in ga zagovarjala povsod, če je bilo opravičeno ali ne. Ob priložnosti moževih izbruhov ga je pogosto opozarjala: »Hanzek beži, beži, da te ne bo dobil.« Ni bilo redko, da se je ob takih primerih možev srd obrnil na ženo in je otresel svojo jezo na njenih plečih. »Le čakaj hudič, ko bo pjeb odrastel, ti bo to pošteno vrnil« — mu je med jokom in kričanjem grozila.

Tako je Hanzek rastel in odrastel v šoli, katero je končal v tretjem razredu. Telesno je bil za svoja leta kar dobro razvit in njegovi sošolci so ga pogosto zmerjali, seveda iz varne razdalje, da mu »raste zadek namesto pameti«. Slabo bi se godilo tistemu izzivaču, če bi ga dobil. Tudi doma se je začel upirati očetovim izbruhom in ob neki priložnosti ga je celo udaril ter pobegnil. Mati mu je nato par dni skrivaj nosila hrano na skedenj, dokler se očetova jeza ni polegla. Sčasoma pa je očeta tudi telesno povsem nadvladal in postal popolen gospodar v hiši, ki lahko dela kar hoče. Tudi matere ne uboga in jo pogosto grobo žali, kljub temu ga mati povsod zagovarja in hvali kot najboljšega otroka.

V fantovski družbi na vasi si je s svojimi junaštvi kmalu pridobil ugled. Mladinska organizacija ga ne zanima in trdi, da se z »norci«, ki hodijo na sestanke, sploh noče družiti.

Kako je njegovo zadržanje, naj nam pove samo primer iz enega večera njegovega fantovskega življenja:

Na ozki brvi preko potočka, ki teče skozi vas, stoji nekaj fantov. Po poti pride ženska z otrokom v naročju, fantje se z brvi umaknejo, le Hanzek ostane, naslanjajoč se na eno samo stranico brvi in prav v trenutku, ko ženska negotovo pleza mimo njega, si začne prižigati cigareto ... »Ha, sem mislil, da bo baba zdrsnila v vodo«, je potem povedal svojim tovarišem.

Skupina fantov se nato napoti po cesti. Sreča jih potnik. »Dober večer,« pozdravi. Nekaj mu jih odzdravi, Hanzek pa: »Ali sem te kaj vprašal, bi rad bežal?« Potnik je pospešil korake, spremljal pa ga je glasen grohot. Potem se je oglasila pesem o plankah, ki so »kapale, da sva se veselila«. Nazadnje pa je Hanzek povabil vso fantovsko družbo v klet, ker je »staremu« odnesel ključ in bodo lahko pili kolikor jih bo volja ...

Tak je danes Hanzek, takih in podobnih fantov je še danes nekaj po naših vaseh, pri katerih tudi mladinska organizacija ne more popraviti tega, česar niso dobili pri vzgoji v svoji družini.

V.

Kmetijska priloga

za napredek kmetijstva v ptujskem okraju

Nadaljevanje in konec

Višina plače na 1 ha površine je v LRS 23.000 din, v našem okraju 32.000 din, v mariborskem okraju 28.000 din, v murskosobškem okraju 41.000 din. Plače pri nas so nad republiškim povprečjem.

Število živalskih enot na 100 hektarov površine znaša v LR Sloveniji 27,3, okraju Ptuj 26,6, okraju Maribor 34,7, v okraju Murska Sobota 24,7. Ti podatki kažejo, da so se gospodarstva pri nas približala republ. povprečju. Število traktorskih KS na 100 ha kmet. površine je v LRS 17,8 KS, v okraju Ptuj, 22, Maribor 18, Murska Sobota 22 KS. Število traktorjev na 100 ha kmet. površin v LRS znaša 25.5, Ptuj 35, Maribor 50, Murska Sobota 37.

Številni prikazi, ki jih primerjajo kmet. gospodarstva našega okraja nasproti gospodarstvom sosednih okrajev in z republ. povprečjem, jasno kažejo, da smo močno zaostali, oz. le v nekaj primerih presegli povprečje LRS. To dejstvo nam narekuje tudi pot, ki jo moramo v bodoče hoditi. Kljub naštetim pomanjkljivostim pa lahko pozitivno ocenimo to, da imamo v okraju tudi gospodarstva, ki v količini in kvaliteti proizvoda vodijo in so daleč nad okrajnimi in tudi republ. povprečji.

V krušnih žitih največ pšenice pridelajo zasebna gospodarstva občine Ptuj. Povprečje je 14,8 q na 1 ha. Povprečje kmet. gospodarstev v občini Ptuj pa je 23 q pšenice na 1 ha. (Osojnik 28 q, Kidričevo 26,8 q, Placar 20 q pšenice.) Če bi zasebna gospodarstva v občini Ptuj, ki delajo pod istimi pogoji dvignila donos pšenice od sedanjih 14,8 q občinskega povprečja na povprečje 23 q, kot ga imajo kmet. gospodarstva v občini Ptuj, bi pridelali samo v ptujski občini na površini, ki je zasejana s pšenico, 65 vagonov pšenice več, kot je pridelamo sedaj. Ta pozitivna razlika bi nastala tudi v občini Središče, in sicer za 14 vagonov, v občini Ormož za 42 vagonov in še celo v občini Juršinci, ki ima najnižje občinsko povprečje v okraju (10 q pšenice) bi se proizvodnja dvignila v primerjavi s KZ Juršinci za 328 q pšenice.

Slične podatke bi dobili, če bi primerjali mlečnost, proizvodnjo vina, krompirja itd. Kot že rečeno večina gospodarstev v kmet. proizvodnji dobro napreduje. Vsem ostalim, ki pa zaostajajo pa je treba pomagati, t. j. važno tudi zaradi tega, da bodo ta gospodarstva pomagala okolici posebno s proizvodnjo kvalitetnega semena, kvalitetnih sadik in plemenske živine.

K nakazani problematiki in stanju proizvodnje na kmet. gospodarstvih bi predlagali okrajnemu odboru, da sprejme naslednje smernice za njihovo bodoče delo:

a) kmet. gospodarstva so v vseh občinah okraja. Potrebno je, da jih krepimo ter njihovo proizvodnjo usmerimo tako, kot je to z naravnimi pogoji dopuščeno in kot to najbolj ustreza okolici, kateri naj gospodarstvo s svojimi uspehi in izkušnjami pomaga;

b) v vsej proizvodnji je ustvariti pogoje za pridelovanje semenskega blaga. Gospodarstva morajo prevzeti proizvodnjo vsega semenja, sadik, plemenske živine za potrebe okraja, predvsem pa vsako gospodarstvo za svoje področje;

c) gospodarstva naj zasedejo odgovorna delovna mesta s strokovno izobraženim kadrom. Strokovni izobrazbi delavcev naj posvetijo več pažnje. Starejše delavce naj izpopolnijo v strokovnih seminarjih doma, mlajši delavci in delavke pa naj obvezno obiskujejo strokovne kmetijske šole;

d) gospodarstva se naj v večji meri poslužujejo in v praksi uporabljajo nove izsledke kmetijske znanosti, ki so pri nas in drugod v svetu pokazali velike uspehe v dvigu in pocenitvi kmet. proizvodnje (analiza zemlje, uporaba strojev v živalski in rastlinski proizvodnji itd.).

e) gospodarstva naj izdelajo ureditvene načrte, ki bodo pomagali, da bo usmerjanje proizvodnje, izvajanje investicij in sploh napredek gospodarstva bolj načrtni in rentabilni.

f) vsa gospodarstva naj obvezno uvedejo plačevanje delavcev za delo po količini in kvaliteti pridelka. Opustiti je plačevanje po času in uri, ki je sedaj v navadi.

g) kmet. gospodarstva so družbena podjetja. Torej niso namenjena sama sebi. Zaradi tega naj sodelujejo z vsemi, ki rabijo njihovo pomoč, posebno z zadrugami, občinskimi odbori, ustanovami in podjetji. Prisluhnejo naj kritiki okolice, ki je večkrat upravičena. V primeru nepravilne kritike, posebno, ko uvajajo kakšne novosti, naj to okolici na primeren način tolmačijo. Tudi sodelovanje med gospodarstvi v okraju in izvén okraja bi naj bilo večje, kar bo prav gotovo koristno.

h) pri izvajanju gradenj se naj usmerjajo v cenejše gradnje. Te jih ne bodo v toliki meri bremenile. Kljub temu pa bodo služile dolgo vrsto let svojemu namenu. (Cenejši hlevi, svinjaki in ostalo.)

POLJEDELSTVO

Od celokupne kmetijske površine 92.440 ha odpade na njive 26.761 ha ali ca. 29%. Pri nas uspevajo vse kmetijske rastline. V slovenjegoriškem in haloškem proizvodnem področju poljedelstvo služi interesom živinoreje, vinogradništva in sadjarstva. Proizvodni okoliš Ptujskega in Dravskega polja karakterizira intenzivna poljedelska proizvodnja, ki se odraža pri usmeritvi in razvoju živinoreje. Ti dve panogi bosta brez dvoma tudi v bodoče jedro kmetij. proizvodnje tega okoliša. Ptujsko in Dravsko polje je najmočnejši blagovni proizvajalec tržnih viškov krompirja, čebule in raznih žit. Odnosi med posamez. kulturami nas ne morejo zadovoljiti, ker nam primanjkuje krmnih rastlin, ki jih je samo 8,7% in to predvsem na račun žit, ki jih je 65% v okrajnem merilu. Uvajanje krmskih rastlin v kolobar je važno tako glede humifikacije zemlje, kakor tudi glede prehrane živine.

V kolobarju je previsoko število kultur, katerih je preko 20. Med njimi so nerentabilne, katere je treba čimprej izločiti (ajda, repa). Tudi uporaba gnojil je minimalna. Povprečna poraba v letu 1955 je dosegla komaj 1/10 nemške doze na obdelovalno površino. Uporaba gnojil je večkrat nepravilna. Premalo se uporablja zdravega, dobrega, sortno čistega semena. Semenska služba je uspela do neke mere organizirati proizvodnjo sem. žitaric. Težava je le pri proizvodnji semenskega krompirja, to pa zaradi tega, ker spadamo v področje izrojevanja. Praktični primeri z demonstracijskimi poskusi so zelo nazorno pokazali razliko v pridelkih, ki nastaja, če sadimo in sejemo domača degenerirana semena oziroma kakovostna semena.

Kljub naporom službe zaščite rastlin nam povzročajo ogromno škodo na poljščinah bolezni in škodljivci kot so koloradski hrošč, krompirjeva plesen, rje in sneti na žitaricah itd. Tudi tu so vzroki nižje proizvodnje.

OLO predlagamo, da za to področje sprejme sledeče smernice dela:

1.) Zadružna organizacija naj v okviru dejavnosti poslovnih zvez organizira dobro semensko službo. Pridelovanje semena je usmeriti pod obvezo na družb. kmet. gospodarstva, pritegniti pa je tudi vse zainteresirane proizvajalce po KZ, da bodo proizvajali dobro seme. Semenskega blaga ne sme zmanjkati. Povečana proizvodnja bo najboljša propaganda za njegovo uporabo. Za semensko službo je zagotoviti sredstva v skladu za pospeševanje kmetijstva.

2.) Načrtno in vztrajno uvajati gnojenje na osnovi analize zemlje. Zmogljivost laboratorija je izkoristiti v celoti Soc. kmet. gospodarstva naj v tej akciji z vzgledom vodijo in pomagajo proizvajalcem v okolici.

3.) Proizvodnjo poljedelstva usmerjati na povečanje krmnih rastlin in opuščanje posevkov ajde in bele repe za račun kvalitetnejše sveže krme ali silaže. Zmanjševati je preveliko število poljedelskih kultur, posebno manj rentabilnih. Tem se proizvodnja poenostavi in istočasno povečajo donosi ostalih kultur.

4.) Zatiranju koloradskega hrošča, ki se je v lanskem letu precej razširil, posvečati več pozornosti.

ŽIVINOREJA

Kljub svoji zaostalosti kaže ta kmetijska panoga znake zanesljive tržne proizvodnje. Leta 1955 so po izračunih tržni viški živinoreje že presegli 50% vrednosti tržnih viškov celotne kmetijske proizvodnje ptujskega okraja. To kljub temu, da obstajajo še vedno cela področja, v katerih skoraj celotna proizvodnja služi še v glavnem samo preskrbi proizvajalcev (del Haloz in Slov. goric). Na ha kmetijske površine se redi 0,55 glave ali okrog 0,41 živalske enote goveje živine. Številčno pa smo presegli predvojno stanje, kar pa ne zadošča, kajti struktura naše kmet. proizvodnje zahteva vsaj 0,70 ŽE goveje živine na ha kmet. površine. Tako tudi številčno povečanje goveje živine ob ustreznem povečanju krmske osn. predstavlja naš neposredni delovni program. Povprečna molznost krav se je v poslednjih 4 letih dvignila od 1100 na 1350 litrov po kravi letno. Pri kontrolirani rodovniški živini pa je mlečnost od leta 1953, ko je znašala 1896 litrov, pa do leta 1955 narastla na 2436 litrov na 1 glavo. Za leto 1956 zaključki še niso gotovi, kaže pa, da je tudi v tem letu dosežen nadaljnji korak mlečnosti.

Ti uspehi so skoraj izključno rezultat vzgojnega dela med živinorejci, ki je vplivalo na nekaj boljšo prehrano živine. Dokazujejo nam, da je proizvodna sposobnost živine mnogo večja, kakor pa jo izkoriščamo. Proizvodnost kontroliranih govedi v nekaterih kontroliranih KZ in KG že dosega in presega srednje evropsko povprečje. Za primer samo KG Osojnik, katero je v vseh treh letih povprečno mlečnost (hlevsko) istih živali le z boljšo oskrbo in doma pridelano krmo dvignilo od 2000 na 3200 l mleka s 3,9% tolščobe po kravi. Sličnih primerov je še nekaj, žal pa tudi obratnih. Po 5 letih sistematičnega dela se je ptujski okraj že uvrstil med najboljša vzrejna področja pincgavskega goveda za lastne potrebe in izvoz v druge republike. Le ti so že tudi rezultati pri selekciji svetlolisastega goveda. Vložena družbena sredstva za nabavo plemenjakov, organizacijo umet. osemenjevanja ter selekcijo živine, so v glavnem dosegla svoj namen.

PRAŠIČEREJA s ca. 60.000 glav prašičev je nasproti letu 1953 zabeležila porast z 19%. Tudi v pasemskem oziru se je stvar vidno izboljšala. Predvsem z nabavo kvalitetnih merjascev in z ustanavljanjem rejskih središč. Rejska središča pri petih državnih gospodarstvih in dveh KZ že imajo 50 plem. svinj, sposobnih za proizvodnjo kakovostnega plemenskega materiala. Ta središča se vedno bolj utrjujejo in bodo že v tem letu v glavnem sposobna kriti naše potrebe po plem. materialu belih hitro rastočih prašičev.

Naš neposredni cilj je tržna proizvodnja belih rastočih prašičev za potrebe domačega trga, predvsem pa za izvoz. Pri tem imamo izredne možnosti in za začetek je samo v drugi polovici lanskega leta izvoženo na zunanja tržišča čez 1000 kom. mesnatih prašičev, dobre kvalitete in po ugodnih cenah. Tržni viški dosegajo že okrog 10.000 glav prašičev, ali približno 800.000 kg mesa.

KONJEREJA je edina živinorejska panoga, katera pravzaprav že vsa povojna leta stagnira in tudi v perspektivi nima večjih razvojnih možnosti. V ptujskem okraju se sicer redi razmeroma zelo kvaliteten hladnokrvni konj. Tržišče za konje pa je zelo nestabilno, zato se konji vzrejajo v glavnem za lastne potrebe in ni večje tržne proizvodnje v konjereji.

PERUTNINARSTVO predstavlja s preko 200.000 kokoši zelo pomembno panogo živinorejske proizvodnje. Že pri sedanji nesnosti ca. 85 jajc na kokoš znaša letna proizvodnja okrog 17 milj. jajc, od tega preko polovica za trg. Smo v razmeroma kratkem času v stanju na področju celega okraja razširiti produktivnost, našim razmeram zelo primerno štajersko kokoš, jo tudi številčno dvigniti za najmanj 50% in tako dvigniti dohodek kurjereje za celih 260 milj. din letno.

V ta namen je bila storjena vrsta potrebnih ukrepov. Ustanovljena je selekcijska postaja in valilnica v Kidričevem in 68 razmnoževalnih središč z 2061 kokoši, ki so sposobne in odbrane za proizvodnjo valilnih jajc. S tem bomo ob smotrni organizaciji v stanju odločilno vplivati na napredek drobne kmečke perutninarske proizvodnje. Sporedno pa že tečejo priprave za ustanovitev večjega samostojnega obrata za tvz. industrijsko proizvodnjo jajc in klavne perutnine.

KRMNA BAZA ZA PREHRANO ŽIVINE je osnovno in trenutno še najtežje poglavje v naporih za dvig živinorejske proizvodnje. Kljub temu, da služi 52,5% vse kmet. površine izključno prehrani živine, je zaradi nizkih donosov krme, krmna bilanca pasivna za celih 19.000 ton sena in detelje. Ta primanjkljaj moramo še vedno kriti s slamo in koruznico. Prav to, kakor tudi slaba kvaliteta pridelanega sena nam povzroča največji izpad pri proizvodnji mleka in mesa.

Za povečanje povprečnih pridelkov travnikov na 5 ton po ha, krme v sadovnjakih na 3 tone po ha, pašnikov na 1 tono po ha in deteljišč na 7 ton po ha ni večjih zaprek. Če bi se ta krma tudi v redu spravila, bi imeli s tem popolnoma zagotovljeno kvalitetno prehrano za živino. Odprta bi bila pot za dvig povprečne mlečnosti na najmanj 2000 litrov mleka po kravi letno in še podana možnost za številčni dvig živine v toliko, da bi že skraj dosegli po eno živalsko enoto na ha obdelovalne površine. To pa bi pomenilo približno 450 milj. din dohodka več v okraju samo pri govedoreji.

Seveda za dosego tega cilja ne moremo mimo postopnih melioracij zemljišč in travnikov, gradnje silosov in gnojišč izdatnega gnojenja travnikov, ter stalnega izpopolnjevanja rejcev živine v tehniki pridelovanja krme in samega krmljenja.

MLEKARSTVO predstavlja iz leta v leto vse važnejšo gospodarsko panogo, saj že danes količina mleka, ki ga zajame mlekarna in tistega, ki se prodaja direktno na trg, presega vsoto 100 milj. din letno.

Z ureditvijo sodobnega zadružnega mlekarskega obrata leta 1954 je odkup mleka začel hitro naraščati in se je v dveh letih s 3,400 tisoč litrov mleka skoraj podvojil.

Za primerjavo leta 1954 in 1956 navajamo naslednje podatke:

		1954	1956
Mleko	lit.	1,870.000	3,400.000
Maslo	kg	19.000	86.000
Sir	kg	46.000	40.000
Skuta	kg	15.000	29.000
Kazein	kg	—	53.000

To pa ne pomeni, da je s tem že izčrpana surovinska baza zadružne mlekarne. Že pri današnji proizvodnji bi morali zajeti do 200 odst. več mleka, ne smemo pa pozabiti, da proizvodnja mleka počasi stalno narašča. Sam odkup mleka še vedno spremlja vrsta pomanjkljivosti, od nezadostnega sodelovanja KZ do nezadostnega števila sodobnih zbiralnic s hladilnimi napravami, katere bi nam še omogočile zajeti vso (tudi večerno) mleko. Gradnja zbiralnic in pa boljša organizacija odkupa predstavljata na tem področju naš neposredni program. Sčasoma pa bo treba misliti na nadaljnjo izpopolnitev zadružne mlekarne.

Okrajnemu odboru predlagamo, da sprejme za živinorejo naslednje smernice za delo v tem letu in vnaprej:

1. osnovno pozornost je posvetiti izboljšanju krmne baze na travnikih in pridelovanju ostale krme, posebno močne, na njivskih površinah s tem primernimi ukrepi in merami;

2. delo pospeševanja živinoreje je usmeriti tudi v predele Haloz in Slov. goric in s primernimi prijemi vztrajno vplivati tako, da živinoreja teh predelov čimprej doseže vsaj okrajna povprečja.

SADJARSTVO

Za Slovenske gorice in Haloze je sadjarstvo važna pridobitvena dejavnost. Zraven živinoreje daje zlasti v Slov. goricah glavne tržne viške ter je obenem glavni vir dohodkov za tamkajšnje prebivalstvo.

Večina sadovnjakov je bila obnovljena med letom 1880 ter prvo svetovno vojno. Starost, slaba oskrba v času druge vojne ter istočasni nastop amer. kaparja, so starejše nasade rezredčili, v mlajših pa iz leta v leto občutno zmanjševali pridelke. Zaporedno škropljenje sadnega drevja v zadnjih letih z rumenimi pripravki je ameriškega kaparja tako močno omejilo, da pri nadaljnji redni oskrbi ne predstavlja več resne nevarnosti. Z vso resnostjo pa bo potrebno pristopiti k zatiranju rdečega pajka, kakor hitro se bo pri nas pojavil.

Sadjari se ekstenzivno. Imamo seveda tudi redke izjeme. Iz teh vzrokov sadjarstvo ne prinaša takih dohodkov, kot bi jih lahko v tako ugodnih podnebnih razmerah.

Povprečni pridelki jablan so v zadnjih treh letih znašali 120 kilogramov po drevesu. Podobno stanje je tudi pri drugih sadnih plemenih. Tudi po kakovosti je pridelek slab, čemur so mnogo pripomogle slabe vremenske razmere. Drobna proizvodnja raznih poljščin, kakor tudi uporaba hlevskega gnoja za iste, je v sadjarskih predelih žal še vedno v ospredju. Izvedeni poskusi za preprečevanje izmenične rodnosti, kakor asanacija sadovnjakov so nedvomno dokazali, da je možno količinsko in kakovostno izboljšati pridelke in doseči redno rodovitnost. Na ta način je mogoče dvigniti povprečni pridelek pri jablanah za 40 do 50 kg po drevesu. Ti rezultati so nam najboljši napotek, da je potrebno številno pridelovanje poljščin v sadjarskih okoliših preusmeriti v specializirano blagovno sadjarsko-živinorejsko proizvodnjo in sedanji način obnove s podsajevanjem starih sadovnjakov zamenjati s saditvijo plantažnih nasadov na novih zemljiščih.

Obnovo je močno zaviralo pomanjkanje sadnih dreves. Ta pomanjkljivost je bila odstranjena z ustanovitvijo treh drevesnic.

Od skupnega števila 484.000 sadnih dreves odpade na jablane 300.000 dreves. Tudi v bodoče bo ostala jablana glavno sadno pleme. V zavetnih legah sadjarskih okolišev so dobri pogoji tudi za pridelovanje, predvsem žlahtnih, zimskih sort hrušk ter jih je potrebno v večji meri razmoževati kot do sedaj. Od drugih sadnih plemen so za naš okraj še pomembne breskve in jagodičevje. Strnjenih breskovih nasadov je sedaj v okraju 25 ha. Iste je možno razširjati sporedno z obnovo vinogradov, zlasti na nižjih, za vinograde manj sigurnih legah, posebno v Slov. goricah.

Za razširjenje jagodičevja, predvsem malin, so ugodne podnebne in terenske razmere le na območju obrobnega pogorja zapadnih Haloz, kjer bodo v tekočem letu zasajeni prvi nasadi.

VINOGRADNIŠTVO

V okraju je 3797 ha vinogradov. V omenjene površine je všteto tudi 639 ha samorodnic, kar znaša 16 odst. vseh vinogradniških površin. Samorodnic je sedaj 5-krat več kot jih je bilo leta 1939. Hitremu širjenju samorodnic je pripomoglo propadanje sadovnjakov vsled ameriškega kaparja. V zadnjem letu je njeno širjenje z uvedbo taks do neke mere zaustavljeno.

Pridelek grozdja se skoraj brez izjeme predela v vino. Povprečni pridelki mošta so v zadnjih dveh letih znašali 10 hl po hektaru. Na male povprečne hektarske pridelke vina, ne vpliva samo starost nasadov, temveč tudi slabo obdelava in gnojenje. Pri tako malih pridelkih in veliki porabi ročne delavne sile, je proizvodnja zelo draga in skoraj nerentabilna. Proizvodni stroški enega litra vina so v preteklem letu znašali od 80 do 120 din. Če te pridelke in proizvodne stroške primerjamo z doseženimi pridelki na gospodarstvu »Kutjevo« v Vojvodini, kjer so ob uporabi 94 delovnih dni pridelali od 100 do 130 q grozdja na 1 ha ter 1 liter vina po ceni 26 din, moramo priti do zaključka, da je nujno povečati pridelke v naših vinogradih in obenem znižati proizvodne stroške. Pri naši obliki zemljišča ter razpoložljivih strojih, zlasti za obdelovanje vinogradov trenutno še ne moremo tako občutno znižati porabo ročne delovne sile. Pridelki 80 in več hl po ha, ki so jih dosegla socialistična gospodarstva našega okraja, nam dokazujejo, da je tudi v naših razmerah mogoče povečati pridelke in znižati proizvodne stroške. Poskusni nasadi vinogradov na terasah bodo v doglednem času dali zanesljive podatke po možnosti zmanjšanja delovne sile.

V starejših, še dobrih vinogradih je mogoče povečati pridelke z uvedbo večje vzgoje in z zelenim gnojenjem ob istočasni uporabi večje količine umetnih gnojil. Tako bi nadomestili hlevski gnoj, katerega za vinograde vedno primanjkuje. S setvijo lucerne v vsaki drugi vrsti, bi za polovico zmanjšali obdelovalno površino in s tem primerno število delovnih dni, kakor obenem pridobili za več zaporednih let pridelek za zeleno gnojenje. Dosedanji rezultati nam dokazujejo, da je setev lucerne v vinogradih zelo koristna. Razen zmanjšanja porabe delovne sile, so se povečali še pridelki. Postaviti bo treba metereološko postajo v Slov. goricah in izpopolniti protiperonosporno službo. S pravočasnim škropljenjem bi na ta način zmanjšali porabo škropiv in delovne sile in povečali pridelek.

Obnova vinogradov se bo morala izvajati kompleksno in sicer tako, da bo v obnovljenih nasadih mogoče uporabljati čimveč strojev za obdelavo in da bo mehaniziran tudi promet.

Po osvoboditvi je obnovljeno ca. 306 ha vinogradov in sicer večinoma na drž. gospodarstvih. Za obnovo proizvajamo v obstoječih matičnjakih in trsnicah dovolj trsnih cepljenk. S pomočjo okraja je bilo uvoženih 34.000 visoko selekcioniranih in klonskih trsnih cepljenk traminca, ren. in laškega rizlinga, muškat. silvanca itd. Razen tega bo potrebno pri obnovi dati več povdarka tudi namiznim sortam. Najbolj občutljivo mesto pri obnovi vinogradov predstavljajo finančna sredstva. Niti državna, zadružna, niti privatna gospodarstva niso sposobna izvajati načrtno in kompleksno obnovo vinogradov z lastnimi sredstvi. Če hočemo, da nam bo obnova vinogradov potekala hitreje, je potrebno isto kreditirati z dolgoročnimi posojili.

GOZDARSTVO

Na področju okraja Ptuj znaša po podatkih gozdnega katastra skupna površina gozdov 27.571 ha, to je 29,7% celotne površine okraja. Od tega odpade na gozdove zasebnega sektorja 20.702 ha, dočim na gozdove splošno-ljudskega premoženja (SLP) skupno 6859 ha.

Od gozdov SLP odpade na:

1.) gozdno lesni zavod »Dravinja« Ptuj ca. 3435 ha;

2.) kmet. gospodarstva 3036 ha;

3.) vaški skupnosti 398 ha.

Okrog 75% gozdnih površin na področju okraja je v rokah privatnikov. Posebnost teh gozdov je razdrobljenost gozdnih površin, male zaloge lesa po 1 ha, redka in krzljava drevesa, pretežno zapleveljena gozdna tla, intenzivno steljarjenje itd. Na teh površinah ni niti 50% normalne lesne zaloge, saj znaša lesna masa po 1 ha ca. 75 m³. V normalnem stanju pa bi ti gozdovi morali imeti ca. 200 m³ lesne mase na 1 ha. Zaradi takega stanja gozdov je tudi letni prirastek nizek in ga nikakor ni mogoče vskladiti z letno potrošnjo v merilu okraja.

V državnih gozdovih je položaj nekoliko boljši. Smotrno gospodarjenje onemogoča edino le raztresenost teh gozdov. Večje strnjene površine gozda so le na področju Boča, Tisovca, Ravnega polja, Velike Nedelje in Vurberka. Na področju Boča in Tisovca so celo gozdovi, ki so prezreli, vendar nedotaknjeni in se podmladek ne more razvijati. Tu je sečnja zakasnela iz razloga, ker manjka primernih gozdnih cest in poti za spravljanje lesa.

Gozdovi SLP so bili v preteklih letih izkoriščeni delno po gozd. lesnem gospodarstvu »Silva« s sedežem v Ljubljani — Uprava pri Vel. Nedelji, delno pa je gozdove koristilo gozdno gospodarstvo Maribor.

V začetku leta 1956 se je del gozdov SLP v izmeri 2736 ha dodelil v izkoriščanje kmet. gospodarstvom, preostanek pa je še vedno koristilo gozd. lesno gospodarstvo »Silva« iz Ljubljane s sedežem v Vel. Nedelji. Z letošnjim letom se je površina gozdov, ki jih upravljajo kmet. gospodarstva na predlog Sveta povečala za ca. 300 ha. Gozd Ravno polje je dobilo v upravljanje kmet. gospodarstvo Kidričevo. Tako, da znaša površina gozdov, ki jih sedaj upravljajo kmet. gospodarstva ca. 3036 ha. Ostale gozdove SLP v izmeri 3435 ha, ki so še v okraju, pa je prevzel novoustanovljeni gozdno-lesni gospodarski zavod »Dravinja« s sedežem v Ptuju. Ta jih vzgaja in izkorišča v sporazumu z Agronomsko in gozdarsko fakulteto v Ljubljani za potrebe vzgoje gozdarskih strokovnjakov. Ta zavod začenja to nalogo v novih pogojih in novi obliki prav te dni.

Gozdarstvo v okraju vodi gozdna uprava. V letu 1956 je bilo na področju okraja pogozdovanih v vseh sektorjih lastništva 64 ha gozda, izpopolnjenih 58 ha, očiščenih in urejenih 210 ha, ali skupaj gozdno gojitvenih in kulturnih del na 333 ha. V letu 1957 je po načrtu predvidenih 13 milj. din za gojenje gozdov, urejevanje gozdnih cest itd.

O izkoriščanju gozdov za gospodarsko leto 1956 bi lahko povedali sledeče: Sečnja v privatnih gozdovih je znašala po planu 68.300 m³, realizirana je bila s 57.247 m³ ali 84%. Sečnja za vse kritje skupaj je znašala po planu 81.100 m³, a realizirana je bila z 69.787 m³, ali 86%. Če primerjamo lansko sečnjo s sečnjo leta 1955, ki bi jo označili s 100%, ugotovimo, da je sečnja lani znašala 146%. Znatno so bile zvišane sečnje v gozdovih, ki jih upravljajo kmetij. gospodarstva, vendar so bile izvedene skrbno, pravilno in z razumevanjem. Letni plan sečnje torej ni bil izveden. Za to je več vzrokov. Tarifa za gozdni sklad, pa tudi slaba odkupna mreža, ki ni bila sposobna, da bi posekani les hitro odkupila.

Pereč problem je izkoriščanje borovih gozdov privatnega sektorja na Dravskem polju. Tu se poseka letno ca. 5000 m³ borovine in 80% tega porabi za kurjenje v gospodinjstvu, čeprav je skoraj ves les uporaben za mehanično predelavo, gradbeništvo, industrijo in rudarstvo. Posebno rudarstvu primanjkuje jamskega lesa. Dobra

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kmetijska priloga

(Nadaljevanje s 3. strani)

odkupna organizacija (v bodoče v sklopu Gozdarske poslovne zveze), bi verjetno bila v stanju zamenjati dragocene lesne surovine za premog ali bukova drva. Gozdni posestniki bi to akcijo z razumevanjem sprejeli, rudniki pa na ta način prišli do potrebnega jamskega lesa.

Trgovina z lesom v našem okraju ni rešila naloge v celoti. Pokazala je premalo interesa za odkup. Primanjkovalo ji je tudi obratnih sredstev.

Žagarske kapacitete v okraju niso izkoriščene. Zalagati se morajo z lesom iz sosednih okrajev, oziroma (LRH) iz Hrvatske. Mnogo drv posekanih v okraju izvozijo zaradi neagilnosti naših podjetij od drugod, a po drugi strani uvažamo drva iz drugih gozdarskih bazenov. Isto velja za gradbeni les in deske. Nakazanih problemov se bo morala lotiti predvsem gozdarska poslovna zveza, kakor tudi gozdno-lesno gospodarstvo »Dravinja«. Začeti bo treba zdravo, solidno in racionalno trgovino z lesom.

Družbeni plan je v letu 1956 predvideval ca. 9 milj. din sredstev za gozdne gradnje, to je ceste, naprave itd. Uporabljenega je bilo le 521.958 din. Vzroki ležijo v finančnih težavah zato, ker dohodki v gozdni sklad niso pritekli pravočasno in v celoti. To bo podrobneje razvidno iz poročila upravnega odbora sklada za gosp. kmetijstva, ki ga bo podal predsednik odbora. Smatramo pa, da je treba v bodoče za te namene predvideti več sredstev in to posebno za predele, kjer so gozdni sestoji prezreli in še nedotaknjeni. Gozdna kamionska cesta Šega-Pliševec na Boču bi se naj čimprej dogradila. Dobro organizirana gozdarska poslovna zveza in gozdno lesno gosp. »Dravinja« bodo te naloge v gozdnih gradnjah lahko uspešno izvedle. Na osnovi nakazane problematike in situacije v gozdarstvu našega okraja predlagamo okrajnemu odboru v potrditev naslednje smernice za delo v gozdarstvu:

1.) Gozdarstvo naj izdela perspektivni načrt razvoja za daljšo dobo. Na osnovi tega načrta se naj smotrno vlagajo sredstva za pospeševanje gozdarstva.

2.) Urediti in dobro organizirati je treba trgovino z lesom in predelavo lesa. Ta naloga naj pripade gozdarski poslovni zvezi.

3.) Razširiti je gozdno-gojitvena in varstvena dela v drž. in v privatnih gozdovih in zato uporabiti in predvideti primerna sredstva.

4.) Odpraviti je strokov. in ekonomske nepravilnosti pri izkoriščanju gozdov (borovina Ravno polje) in po možnosti realizirati postavljene naloge.

5.) Načrtno in vztrajneje izvajati gozdne gradnje, posebno v manj dostopnih predelih ter s tem omogočiti koriščenje za sedaj nedostopnih predelov gozdov.

6.) Ustanoviti poslovno zvezo za gozdno in lesno gospodarstvo in ji pomagati, da čimprej začne z dejavnostjo v gozdarstvu.

MEHANIZACIJA

Brez mehanizacije v kmetijstvu si tudi v naših pogojih sedaj, posebno pa še v bodoče, ne moremo predstavljati napredne, visoke in rentabilne proizvodnje. Tudi naš okraj je na tem področju po vojni napravil znatni napredek. Število traktorjev, ki jih imajo kmetijske zadruge, se je dvignilo na 30. Socialistična kmetijska gospodarstva posedujejo 28 traktorjev. Zaradi premale izkoriščenosti, zaradi previsokih cen storitev, pa so stroji posebno na KZ, pa tudi na gospodarstvih premalo izkoriščeni. Nadaljnja slaba stran je visoka amortizacija in obresti na osnovna sredstva, prav tako pa tudi nakupne cene kmetijskih strojev, ki so sorazmerno v primerjavi z drugimi deželami pri nas precej visoke. Ena glavnih hib naše organizacije je tudi pomanjkanje priključnih strojev. Traktor s koso, plugom in prikolico ni in ne more biti popolna mehanizacija dela v kmetijstvu, ko pa vendar vemo, da ima na primer traktor Ferguson cca 40 priključkov za razna dela v kmetijstvu. Izkoriščanje stroja s priključki je neprimerno večje, zato tudi rentabilnejše.

V zadnjem času uvajamo v mehanizacijo kmetijske proizvodnje v okraju nekatere nove stroje. Kombajn v Kidričevem, traktorji goseničarji v Drav. vrhu, Zavrču, Mestnem vrhu bodo dali prve izkušnje v obdelavi vinogradov s stroji. Predvideva se nakup molzne naprave za strojno molžo, ki bi jo naj prvo v okraju uporabljalo ZKG »Osojnik«. Pri nabavi teh strojev, ki posredujejo proizvajalcem prve praktične izkušnje v našem okraju, je sklad za pospeševanje kmetijstva priskočil na pomoč.

Osnovna organizacija kmetijske strojne službe je kmetijska zadruga oziroma njeni kmetijsko-strojni odsek. Za te lahko rečemo, da organizacijsko še niso dovolj utrjeni. Treba jih bo v najkrajšem času utrditi. V tem bi laže uspeli, kolikor bi zadrugam priskrbeli čimveč kadrov, ki bi se vsaj v osnovi razumeli na delo s stroji in sodelovali v strojnih odsekih. To nalogo bodo morale prevzeti vse kmetijske šole, prav tako tudi naša.

Praksa kaže, da je koncentracija manjših strojev nekoristna in neprimerna posebno pri raztresenih gospodarstvih. Manjše stroje naj prevzamejo skupine kmetovalcev — zadružnikov, ki jih uporabljajo sami, plačujejo od njih amortizacijo in druge obveznosti. Taki stroji bi naj bile škropilnice, elektromotorji, sejalnice itd. Predlagali bi, da se po izdelanem načrtu pristopi k nadaljnjemu načrtnemu povečanju mehanizacije v zadrugah in na kmet. gospodarstvih.

ORGANIZACIJA KMETIJSTVA

Iz poročila je razvidno, da je problematika kmetijstva in gozdarstva v našem okraju zelo pestra. Na vseh področjih kmetijske dejavnosti je mogoče doseči znaten dvig proizvodnje. Ta ugotovitev nam nujno narekuje, da začnemo delati čim bolj organizirano, le dobra zadružna organizacija, ki bo na podlagi ekonomskega interesa povezala proizvajalce privatnega sektorja na vasi, bo lahko rešila vse postavljene naloge. V okraju dela 43 sploš. kmetijskih zadrug. To je sicer lepa zadružna mreža, ki pa ima marsikje težave v delu in vrsto pomanjkljivosti. Ustanovljena je tudi zadružna gospodarska poslovna zveza v Ptuju in zadružna proizvajalna zveza v Ptuju in Ormožu. To so nove organizacijske oblike v zadružništvu, ki imajo namen ekonomsko jačati kmetijske zadruge. Gospodarske poslovne zveze poslujejo z zadrugami na odprt račun ali kot komisionarji. Na ta način se vračajo zadrugam v njihove zadružne sklade znatna sredstva, katera se bodo uporabljala izključno zato, da bodo iste nabavljale material, stroje orodja in drugo, kar je potrebno za večanje kmetijske proizvodnje. Res je, da bodo v začetku težave in nepravilnosti. Vendar nas to ne sme in ne more odvrniti od cilja, ki je jasen. Zadrugo moramo napraviti gospodarsko tako močno, da bo na vasi v resnici nekaj pomenila.

Druga nova zadružna organizacija je proizvajalna zveza. Za trgovino, predelavo, transport itd., za vračanje sredstev v KZ bodo skrbele kot rečeno gospodarske poslovne zveze. Proizvajalna poslovna zveza pa ima nalogo skrbeti, da bodo zadruge začele tudi usmerjati svojo dejavnost čim bolj tudi v proizvodne naloge. Na tem področju se zadruge do sedaj niso izkazale. V večini primerov je upravičen očitek, da je kmetijska zadruga bila in je še trgovina, ki se malo briga za kmetijsko proizvodnjo. Proizvajalna zveza, ki bo imela v svojem sestavu kmetijske strokovnjake, bo kmetijski zadrugi pomagala najracionalnejše in strokovno pravilno vlagati v kmetijsko proizvodnjo sredstva, ki se bodo nabrala v zadružnih in drugih skladih. V svojem razvoju in delu pa bo skrbela za to, da bo sleherna zadruga dobila lastnega kmet. strokovnjaka. Seveda vse zadruge bodo za koriščenje zadružnih skladov morale imeti izdelane načrte svojega razvoja in usmerjevanja.

Pri ustanavljanju teh organizacij so kot že rečeno razne težave in napake. Ena izmed večjih je prav gotovo ta, da si zadruge in njihovi člani z delom poslovnih zvez niso v celoti na jasnem in nimajo do njih pravega zaupanja. Vse kaže, da je bilo o teh novih zadružnih organizacijah še premalo govora in tolmačenja. To še vedno lahko storimo. Najvažnejše pa je, da poslovne zveze z delom pokažejo, zakaj so ustanovljene. Dobro, pravilno delo in pravilni odnosi z zadrugami bodo potrebno zaupanje kmalu ustvarili.

V tej novi organizacijski obliki, ki bo v okviru poslovnih zvez zajela tudi razna predelovalna in druga podjetja, ki so kmetijstvu potrebna, sedaj takozvana podjetja OZZ, je dobila okrajna zadružna zveza precej drugo vlogo, kot jo je imela do sedaj. Okrajna zveza se v bodoče ne bo več bavila kot sedaj, direktno z gospodarsko dejavnostjo (podjetja OZZ). To nalogo prevzamejo kot že rečeno poslovne zveze. Okrajna zveza, ki bo temu primerno reorganizirana in tudi ne tako številčno zasedena kot do sedaj, bo zadružni organ, ki bo usmerjal in izvajal zadružno politiko v okraju. Pomagala bo vsem zadružnim organizacijam, posebno pa še zadrugam, da se organizacijsko in gospodarsko utrdijo.

Poglejmo nekaj problemov in težav v zadrugah samih. Največja težava so še vedno ekonomska vprašanja. Premalo je sredstev. Sredstev pa ne more biti, ker za dvig proizvodnje ni pravega interesa, zato ni močnega blagovnega prometa in zadrugam res premalo ostane. Druga težava so zadružni strokovni kadri. Dve zadrugi od 43 imata kmetijske strokovnjake. Nekatere zadruge imajo upravnike. Tudi s knjigovodskim kadrom ne moremo biti zadovoljni. Vprašanje plač je premalo urejeno, zato nam vse, kar je boljše, beži iz zadrug. Naslednji problem je delo pospeševalnih odsekov KZ. Ti so sicer ustanovljeni, vendar precej nedelavni. Vzrokov je več. Glavni je materialna plat, primanjkuje sredstev za izvajanje raznih nalog. Rešitev je torej v gospodarskem jačanju zadruge, oziroma odseka. Drugi vzrok so večkrat člani odseka sami, ki so premalo iniciativni in verjetno tudi razgledani, da bi tudi enostavno akcijo izpeljali in k temu pritegnili ostale kmetovalce.

Kljub navedenim težavam in pomanjkljivostim pa so naše zadruge in zadružne organizacije, ki so sorazmerno mlade, izvršile ogromno delo. Odkup, ki v našem okraju ni majhen, izvajajo same in to z uspehom. Akcija zatiranja koloradskega hrošča in zatiranje ameriškega kaparja se izvajata v glavnem samo z zadružnimi sredstvi in ob zadružni organizaciji. Osnovna sredstva zadrug so v zadnjih letih dosegla zavidljivo višino.

Ko govorimo o kmetijstvu, zadrugah, drž. posestvih, posebno pa o organizaciji kmetijstva, ne moremo in ne smemo delati mimo naše občine. In ravno tukaj se zdi, kot da jo premalo upoštevamo in povezujemo v to dejavnost. Občina je za kmetijstvo svojega področja vsekakor odgovorna. Zato naj o njem razpravlja, odloča in sodeluje pri vseh akcijah, na vseh sektorjih gospodarstva. Na svojem področju naj poveže vse kmetijske organizacije. Mobilizira naj kmetijske strokovnjake in proizvajalce in z njimi razpravlja in rešuje kmetijsko in gozdarsko problematiko.

Okrajnemu odboru predlagamo, da poročilo Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo kritično pretrese, popravi in dopolni. Predlagamo, da sprejme predloge in smernice, ki smo jih v poročilu nakazali z namenom, da bi se kmetijska in gozdarska proizvodnja v našem okraju čimprej dvignila in uredila.

Zatiranje plevelov s herbicidi

Doslej smo poznali le mehanični in kemični način zatiranja plevelov. Pri tem smo se posluževali agrotehničnih ukrepov, kot so pletje in okopavanje posevkov v dobi razvijanja rastlin; uporabljal smo čista semena in dobro vloženi ter dozoreli gnoj; globoko jesensko oranje in uspešno predpripravo njiv pred setvijo. Danes pa uporabljajo napredni kmetovalci v borbi proti plevelom biološke ukrepe in se vse češče poslužujejo herbicidov.

Herbicidi so posebni hormonski preparati v tekočem stanju ali pa v prahu. Njihova posebnost je, da ne ožgejo plevela, temveč delujejo selektivno. To pomeni, da vplivajo na razvoj nekaterih rastlin v taki meri, da zaradi pospešene rasti ne morejo dobiti iz zemlje dovolj hranilnih snovi in vlage in se zato posušijo. Delovanje herbicidov lahko primerjamo z večjo ali manjšo odpornostjo rastlin proti nekaterim negativnim činiteljem, ki kvarno vplivajo na razvoj (morska sol, suša, mraz in podobno). Aktivne snovi herbicidov vpija rastlina skozi listne reže.

S herbicidi uničujemo pri pšenici le širokolistne plevele (dvokaličnice), ne pa ozkolistnih rastlin (enokaličnih), med katere spadajo vse žitarice. Z njimi uspešno uničujemo njivski osat, slak, divjo repo, zlatice, plavico, navadni regrat, divji mak, trpotec, grašico, rogoviček, kozjo brado in podobni plevel. S pravočasnim in pravilnim uporabljanjem herbicidov lahko z minimalnimi stroški (za ha posevkov porabimo približno za 1200 dinarjev herbicidov in za škropljenje 1800 dinarjev) dvignemo hektarski donos pšenice najmanj za tretjino. Z drugimi besedami: če računamo, da je naš srednji donos na ha 1200 kg pšenice, dvignemo pridelek z uporabo herbicidov vsaj za 400 kilogramov, kar predstavlja vrednost 16.000 dinarjev. Ko odbijemo od te vsote stroške za nabavo herbicidov in za škropljenje v znesku 3000 din (kar je več kot dovolj), ima kmetovalec še vedno 13.000 dinarjev čistega dobička.

Danes uporabljamo herbicide Phenoxilen, in to 4 litre na ha, ali Agroxen 7 litrov na ha. Te tekočine uporabljamo v različnih koncentracijah, najčešče v razmerju 0,5 do 1 liter herbicidov na 100 litrov vode. Tako lahko pripravimo za 1 ha površine 400 do 800 litrov škropiva, s katerim enotno poškropimo celotno površino. Za škropljenje uporabljamo lahko navadne oprtne vinogradniške škropilnice, vendar pa moramo prej preizkusiti njihovo zmogljivost na neki določeni površini, da se bomo znali ravnati.

Za škropljenje je pri pšenici najprimernejši čas v dobi obraščanja, ko posevki dosežejo 15 do 20 cm višine, pa vse do nekaj dni preden prične pšenica klasiti. Pozna uporaba herbicidov je posevkom nevarna.

NEGA VINA

Pod nego vina razumemo v kletarstvu vsa dela, ki jih moramo opraviti, da dobimo dobro kakovost vina, pravilno izgradnjo vina, kakor tudi, da bomo v vinu preprečili vsak pojav bolezni ali napak.

Pred polnitvijo se morajo natančno pregledati sodi. Sodi morajo biti ločeni po barvi vina, po možnosti pa tudi po kvaliteti. To se pravi, da bi naj imela vsaka sorta vina za sebe določene sode, tako, da bi enakovrstna vina bila vsako leto v isti posodi.

Vzorna klet

Sodi z vinom morajo biti praviloma vedno polni. Dolivanje ni potrebno le pri močno ekstraktnih vinih in pa pri sladkih južnih vinih, kjer želimo, da ima zrak čimvečji vpliv zaradi tvorbe posebnih buketov, ki se imenujejo »šeri« buketi in ki nastajajo pri deserinih vinih. Za naše kraje bodi pravilo, da je sod vedno poln.

Vino za dolivanje mora biti vsaj iste kakovosti in starosti, kot vino, ki mu ga dolivamo.

Kadar smo prisiljeni imeti vino v nepolnem sodu je nujno, da izpolnimo prostor nad vinom z žveplenim dvokisom ali s plinom dušikom.

Ker se plin dušik v vinu zelo slabo topi, ne kvari kakovosti vina in ga dobro konzervira.

S pravilno nego vina spreminjamo in izboljšujemo vina. V glavnem vplivajo na spremembo trije činitelji, to so biološki, kemični in fizikalni procesi.

Biološko padanje kisline ali jabolčno mlečno vrenje je za vina našega tipa najvažnejši bakteriološki proces in zmanjšuje kislino v vinu za 3 do 5 odst. To padanje kisline povzročajo razne bakterije, ki razkrajajo jabolčno kislino v vinu v mlečno kislino in ogljikov dvokis. Iz 1 dela jabolčne kisline nastaja 0.67 delov bolj blage mlečne kisine.

Tega biološkega padanja kisline ne smemo zamenjati z zmanjšanjem kisline zaradi izpada vinskega kamna in ki znaša navadno le 1—2 odstotka.

Ker so bakterije, ki povzročajo biološko padanje kisline občutljive nasproti žveplovemu dvokisu, ne smemo močno kislih vin preveč žveplati.

Pravilo bodi: slabo kisla vina je treba čimprej pretočiti in hraniti v hladni kleti, zelo kisla vina pa je treba čim dalje časa držati na drožeh in hraniti v toplih kleteh.

Če mošti ne prevro vsega sladkorja pri glavnem ali burnem vrenju, se nadaljuje vrenje kot tiho vrenje. Prizadevati si moramo, da se tiho vrenje, kolikor je potrebno, izvrši takoj po glavnem vrenju. Nepravilno je negovati vina z ustavljanjem vrenja, dasiravno naša vina in to le naša vina, ki imajo več kot 12 Vol % alkohola (maliganov) prenašajo sladkor in ostanejo ubrana. Vsa ostala vina morajo povsem prevreti.

Kadar iz katerega koli razloga tiho vrenje ni dokončalo glavnega vrenja in se pojavi šele spomladi, tedaj govorimo o naknadnem vrenju. To vrenje navadno škoduje kakovosti vina. Vino postane zopet motno, značilne buketne in aromatične snovi se zamenjajo z vrelim buketom. značilna sortna cvetica se po naknadnem vrenju več ne povrne.

J. Z.

Tržne cene

v sredo, 13. marca 1957
(za liter, kilogram ali kos)

Čebuljček 500, čebula 100, česen 120, luščeni fižol 40—60, hren 100, krompir 15, peteršilj 50—60, rdeča pesa 25, redkev 20, por 40, solata endivija 60, rdeče zelje 30, zelje v glavah 30, zelena 60, korenček 30—40, koruza 35, pšenica 40, proso 35, ajdova moka 60, koruzni zdrob 60, ajdova kaša 120—130, prosena kaša 80—90, surovo maslo 500, zaseka 300, mleko 30, smetana 140—160, sir 40—80, kokoši 400 do 500, piščanci 300—600, kozlički 800—1400, jabolka 25—30, jajca 9, kisla repa 30, kislo zelje 40—50, motovilec 100, ječmenova kaša 80, regrat 150, domači kis 25, suho mešano sadje 50.

Na letošnjo turistično sezono se moramo dobro pripraviti

V drugi polovici aprila in maja t. l. bo obiskala tudi turistične kraje v našem okraju posebna republiška komisija, ki se bo prepričala, kako smo se pripravili na turistično sezono.

Prejšnja leta v vseh turističnih krajih niso resno mislili pred in med turistično sezono na ureditev krajev in komunalnih naprav, na pravočasno ureditev gostinskih objektov, predvsem tistih, ki imajo sezonski značaj. Glede strokovnega kadra v gostinstvu so imeli domači pa tudi inozemski gostje več pripomb. Z zasebnimi turističnimi sobami in prehrano gostov še sedaj nismo daleč. Razvedrilo gostov ni samo skrb gostišč, temveč tudi društev in organizacij, ki pripravljajo koncerte, športne in druge prireditve. Povsod še ne najdemo cenikov gostinskih uslug za domače in inozemske goste ter izvensezonskih popustov. Prometne zveze z vlaki in avtobusi gostje kaj radi kritizirajo predvsem zato, ker ni na vseh avtobusnih postajah voznega reda. Za marsikatero lepo izletniško točko vedo le domačini, ker ni o njej dovolj propagande. Težko je dobiti razglednice ali prospekte. Informacijske pisarne imajo veliko dela, kjer obstajajo, le žal teh ni v manjših mestih. Tudi v trgovinah marsikje hirto pozabijo na stvari, ki so jih turisti zahtevali prejšnje turistične sezone.

Na te in druge skrbi in priprave na turistično sezono je opozoril tudi naš okrajni Sekretariat za blagovni promet pri Izvršnem svetu LRS že sedaj, da se bomo lahko vsestransko pripravili na letos pričakovano večje število domačih in tujih gostov po vseh turističnih krajih.

— — —

ZATIRANJE ČEBELJIH BOLEZNI ZAHTEVA SKRBNO DELO OKRAJNE ZVEZE

Na pobudo republiške komisije za zatiranje čebeljih bolezni pri Glavni zadružni zvezi v Ljubljani bodo pri okrajih formirane okrajne komisije za zatiranje čebeljih bolezni. V teh komisijah bodo: zastopnik odbora za čebelarstvo OZZ, zastopnik odbora čebelar. društva, okrajni veterinarski inšpektor in okrajni kmetijski inšpektor. K sejam okrajnih komisij bosta povabljena tudi občinski veterinar in čebelarski preglednik.

Za čebele je prašičavost zelo nevarna, ki zahteva pravočasne zaščitne ukrepe. K sreči si proti tej bolezni že lahko pomagamo z učinkovitim zdravilom »Folbex«. V zvezi z zdravljenjem bolnih in ogroženih čebel bo imela okrajna komisija precej dela z ugotovitvijo žarišča bolezni in z ukrepi, ki morajo slediti, da se bolezen pravočasno omeji in da se obvarujemo velike škode.

Skrb za tehnično vzgojo mladine

V torek, 19. marca t. l. bo v Ljubljani v prostorih Glavnega odbora Ljudske tehnike II. republiško posvetovanje predsednikov komisij za tehnično vzgojo mladine pri okrajnih odborih ljudske tehnike in predstavnikov okrajnih tajništev za šolstvo.

Na posvetovanju bodo obravnavali probleme v zvezi s tehničnim izobraževanjem mladine, tehnične vzgoje v šoli, o stanju v okrajih, o izvedbi tečajev učiteljev in v zvezi z republiškim seminarjem za vodilne kadre v Kamniku 1957.

Važno za vrtičkarje

RAZGLAS

Občinski ljudski odbor Ptuj obvešča vse vrtičkarje, ki so se prijavili za vrtove, da bomo vrtove delili po naslednjem razporedu:

18. marca ob 8. uri na parceli za bloki in ob Grajeni,

18. marca ob 10. uri na parceli za Kmetovalcem,

18. marca ob 12. uri na parceli za garažami,

19. marca ob 8. uri na parceli pri tovarni Pirih,

19. marca ob 11. uri na parceli bivša last Strašila,

19. marca ob 12. uri na parceli ob Studenčnici,

20. marca ob 8. uri na parceli bivša last Somerja na Bregu,

20. marca ob 11. uri na parceli ob Mariborski cesti,

21. maca ob 8. uri na parceli pod bolnico,

21. marca ob 11. uri na parceli v Ljudskem vrtu,

22. marca ob 8. uri na parceli na Vičavi,

22. marca ob 12. uri na parceli pri železniški postaji.

Vsi interesenti, ki so se prijavili za vrt, naj pridejo določen dan na parcelo, kjer so imeli v preteklem letu vrt.

Vsi tisti, ki pa do sedaj niso imeli vrta in so se prijavili, pa naj pridejo določen dan na parcelo, kjer bi želeli imeti vrtove.

Ostali, ki ne bodo dobili vrtov na naštetih parcelah pa naj pridejo 22. marca ob 12. uri na parcelo pri železniški postaji.

Interesenti, ki se niso vpisali na ObčLO, vrtov ne bodo mogli dobiti.

Prav tako ne bodo mogli dobiti vrtov tisti, ki niso poravnali zakupnine za preteklo leto.

Zakupnina za vrtove se bo plačala na dan delitve na parceli in znaša 2 din po kvadr. m. Kdor ne bo poravnal zakupnine takoj ali pa ga ne bo na parceli, se mu vrt odvzame in dodeli drugemu.

Občinski ljudski odbor Ptuj obvešča vse kmetovalce, da je rok za vlaganje prošenj za sečna dovoljenja do 31. marca 1957.

Vsak kmetovalec vloži prošnjo na KU, kjer tudi dobi predpisano tiskovino. Prošnje se vlagajo za sečnjo v letu 1957-58.

Do nedavnega roka t. j. do 31. marca so vloge takse proste, a po preteku tega roka pa bodo morale biti vloge kolkovane.

ANDREJ KOVAČ, bibliotekar:

Ptuj in okolica v pesmi in povesti

(Nadaljevanje)

Pisatelj Ingolič, ki smo ga obravnavali v prejšnji številki, je bil med prvimi pisci, ki so opisali v svojih delih žalostno dobo okupacije, ki jo je doživela naša ožja domovina v usodnem letu 1941. Med mnoge zločine, ki jih je zagrešil nacistični osvajalec nad našim narodom, sodi tudi množično izseljevanje naših ljudi v južne kraje. Tudi ptujski okraj so močno prizadeli sovražnikovi načrti, saj je bilo po nemških statističnih podatkih izseljenih iz ptujskega področja 1164 oseb, v resnici pa je bilo to število izgnancev mnogo večje (primerjaj: Vlado Klemenčič »Prišli so opolnoči«, Ptujski tednik 12. V. 1955).

To dobo težke preizkušnje, v kateri je bil postavljen na kocko obstoj slovenskega naroda, nam živo opisuje Ingolič v zbirki novel »Pred sončnim vzhodom«, ki je izšla pri Slov. knjižnem zavodu v Ljubljani že leta 1945, druga predelana izdaja pa leta 1946.

V noveli »Pregnanec« je sicer največ govora o izseljenem kmetu Dobniku izpod Pohorja, vendar nam avtor opisuje tudi Borl »utrjeni grad nad Dravo«, kjer je bilo zaprtih toliko naših ljudi. Pisatelj se v pregnanstvu v Srbiji spominja tistega žalostnega dne, ko so prišli v Ptuju ponj gestapovci in se je bilo treba odpraviti v naglici na težko pot izgnanstva...

V noveli »Poslednje pismo« nas avtor seznani s Petrom Miličem (s pravim imenom Metod Hrastnik), »pregnancem izpod Haloz«. Z njim je pisatelj često razpravljal o težkem položaju v Halozah v času stare Jugoslavije in po vdoru nemških čet v našo državo. Iz pisem, ki jih je pisatelju izročil pred smrtjo Peter Milič za svojo nevesto Alenko, izvemo, kako so mnogi zapeljanci s Ptujskega polja, posebno pa iz Haloz, slednji bolj zaradi slabih socialnih razmer, videli v okupaciji celo rešitev. V dnevih tega »strašnega samoponižanja našega ljudstva v Halozah in na Ptujskem polju« je Metodu minilo navdušenje za lepoto teh krajev. Tolažili so ga le nekateri zavedni ljudje, ki so pripravljali upor proti tlačiteljem. Zasovražil je v trenutkih težke narodne nesreče »ohole meščanske zidanice, ki se šopirijo nad globokimi klanci«...

V maju leta 1941 je prišla ponj Alenka, da bi skupno odpotovala v Ljubljano, kajti razmere pod Halozami so bile še preveč neugodne za osvobodilni pokret. Ko pa se je bilo treba ločiti od ožje domovine, takrat pa si je Metod dejal: »Saj ni lepše zemlje, kakor je haloška«, kajti »pred dnevi okopani vinogradi so dehteli po mladem, novem življenju.« Nemški vojaki so ju zajeli v goricah, nato oba ločili, njega pa odpeljali v ptujske zapore. Zapustiti je moral »skromne vasi pod Halozami, kjer je skrito toliko sreče in gorja, toliko revščine in bogastva«. Slišal tu... ni več »otožno pojoče govorice Haložanov, ki je milozvočnejša od najlepše godbe«.

Iz teh pisem izvemo dalje o Metodovi poti na Borl. Tam je našel mnogo sotrpinov, kajti »skoraj vsa naša inteligenca je bila zbrana v gradu nad Dravo«. Nato sledimo Metodu v pregnanstvo, kamor je nastopilo pot toliko naših ljudi. Opisana je tudi žalostna procesija pregnanih Slovencev skozi Maribor. Mnogo je bilo med njimi takih, ki so se s svojo zavednostjo zamerili »nemškim in nemškutarskim ljudem v Ptuju«.

Naš znanec Metod se je v Srbiji zelo odlikoval v narodnoosvobodilnih bojih, tovariši so ga v nekem spopadu s četniki rešili s tem, da so ranjenega obleki v obleko padlega in preslulega četnika Petra Miliča. Odslej je Metod nosil njegovo ime in se tako rešil iz sovražnih krempljev.

Iz enega od poslovilnih listov, naslovljenih na Alenko izvemo, da se ljudstvo ptujskega okraja vedno trdneje oklepa osvobodilnega gibanja. V nadaljnjih vrsticah obuja Metod spomine na prvo srečanje z Alenko, ko so »v vinogradih cvetele breskve. Sicer ni bilo ne zelenja in tudi ne cvetja. Izkopani vinogradi so bili temni, posejani z velikimi šopki nežno rdečih cvetov. Zemlja je dišala po rasti, po pomladi...«

Metod zaradi strela v prsi ni dočakal osvoboditve svoje ožje domovine. Tudi njegova zaročenka Alenka je padla po kapitulaciji Italije leta 1943, in sicer v bojih za sončno Goriško.

Obe noveli z motivi težke preizkušnje, ki jo je prestalo prebivalstvo Ptuja in širše okolice v letih okupacije, sta nastali v letih 1943 in 1944, ko je pisatelj preživljal usodo izgnanca v srbskem mestu Cupriji.

Opomba: v »Lukarjih«, obdelanih v zadnji številki, je v 3. odstavku, 7 vrstica mišljena pod Blatnico Pesnica in ne Polskava, kot je to pomotoma navedeno!

Definicija (opredelitev) poljuba po starih zapiskih

STARI FILOZOF: Poljub je zveza med čisto idealnim in čisto materialnim. Nadalje je poljub združtev idealne blaženosti z zavestjo materialnega užitka. Poljub je tihi izraz srca, ki govori samo s svojim dihom. Poljub je nekaj takega, kar se porazgubi v lastnem jazu in se zopet pojavi v drugi osebi.

MEDICINEC: Poljub je kompresija (stisnjenje) labialnih (ustničnih) mišic in dvojni spoj obeh ustničnih robov. Povzroča vročino, vendar ne bolestne spremembe živčnega sistema. Simptomatični (značilni) pojavi pri poljubu so: povečano utripanje žile, močno zardela lica, intenzivni ogenj v očeh. Pri zaljubljencih se pojavlja epidemično (nalezljivo), pri poročenih pa le sporadično (redko kdaj). Poljub spada v vrsto magnetičnih naravnih sil. Nadalje je to zavestna atrakcija lastnih ust na drugih in čeprav je to nekako kronično zlo, vendar ni nezdravo.

JURIST: Poljub spada med človeške pravice, v katere so vključene tudi pravice pridobivanja in lastninske pravice. Oni, ki se ljubijo, ga štejejo med servitute (služnost, pravica na tuji lastnini), spada pa pravzaprav med darila. V ostalem je poljub proces, kjer se zahteva ustnost postopka, javnost pa je pri tem večidel izključena.

Festival mladinske glasbe

Na širši konferenci dne 24. II. 1957, ki jo je sklicala Zveza prijateljev mladine ptujskega okraja v zvezi s I. jugoslovanskim festivalom mladinske glasbe, je bilo sklenjeno, da bodo 19. in 26. maja t. l. v našem okraju štirje festivali in sicer v Ptuju za šole in ustanove, ki se bavijo z mladinsko glasbeno vzgojo na področju ptujske občine, v Lešju za področja občin Lešje. Videm in Cirkovce, v Miklavžu za občini Središče in Ormož ter v Muretincih za občine Borl, Gorišnico, Juršinci in Desternik. Na teh festivalih bo sodelovalo po dosedanjih prijavah 30 ansamblov, od teh 25 osnovnošolskih in gimnazijskih pevskih zborov, pevski zbor Glasbene šole v Ptuju, 2 godalna orkestra glasbene šole, 2 tamburaška zbora in ansambel harmonikarjev DPD »Svobode« Ptuj.

Že danes lahko ugotavljamo, da bodo ti festivali kar lepa množična manifestacija glasbene vzgoje v našem okraju. Na konferenci, ki so se je udeležili zborovodje pevskih zborov, zastopniki DPV in nekateri predsedniki SKP, je prišla do izraza velika pripravljenost naših učiteljev zborovodij, da kljub težavam in oviram, ki jim stoje na poti, vestno pripravijo svoje zbore za to največjo mladinsko glasbeno manifestacijo. Na mnogih šolah čutijo pomanjkanje učiteljstva. Razredi so prenapolnjeni in pouk teče v večini šol v dveh izmenah. Težke pogoje dela na mnogih šolah pa še dopolnjuje ena glavnih ovir, da marsikje ni človeka, ki bi se lotil organiziranega zbornega petja. Žal moramo ugotoviti, da marsikje manjka tiste prepotrebne požrtvovalnosti in tudi veselja za to vrsto umetnostne vzgoje. Največ prijav je iz področij ormoške in ptujske občine. Žal pa, kakor tudi na drugih področjih kulturne dejavnosti, zaostajajo šole naših perifernih občin: Desternika in Juršincev ter Vidma in Lešja. Naše prosvetne oblasti so prav gotovo že prišle do prepričanja, da so te občine potrebne pomoči in da bo treba v ta področja poslati sposobne učitelje prosvetarje, ki bodo kulturno prosvetno dejavnost razgibali. Bila bi zares velika škoda, da bi ostala brez organizirane pevske vzgoje ravno ta področja, kjer je še živa in nepokvarjena ljudska pesem.

Da bodo festivali v našem okraju uspeli in da se bo nivo naše splošne glasbene vzgoje na šolah dvignil, pa ni poklicano samo učiteljstvo, ampak morajo pomagati sveti za šolstvo, prosveto in kulturo, šolski odbori, prosvetna društva in organizacije.

H. D.

Dan žena v Ptuju

8. marec — mednarodni Dan žena je bil letos v Ptuju in okolici proslavljen na zelo svečan način.

Glavna proslava je bila v Ptuju 7. marca v gledališču, katere se je udeležilo rekordno število žena, predstavniki oblasti in organizacij. Slavnostni govor je imela podpredsednica OLO Ptuj tov. Stropnikova.

8. marca sta občinski ljudski odbor in OLO priredila sprejeme za aktivistke društev in organizacij, ki se aktivno borijo za uresničevanje socialističnih odnosov. Sprejemi so potekli ob najboljšem razpoloženju, žene pa so še enkrat manifestirale svojo odločnost in vztrajnost pri graditvi socialistične družbe in lepše bodočnosti naših narodov.

Največ priznanja za svečano proslavljanje Dneva žena pa gre vsekakor terenskim odborom SZDL, ki so samoiniciativno in kljub skromnim sredstvom, s katerimi razpolagajo, pripravili zelo lepe proslave, ki so prekosile vse dosedanje in se pretvorile v prave manifestacije. Polnoštevilna udeležba prebivalstva in proslavljanje na tako svečan način je vidno priznanje, ki ga prebivalstvo, ljudska oblast in socialistična družba pripisujejo vlogi žena v našem javnem življenju. Terenski odbori so tekmovali med seboj v dajanju priznanja ženi kot enakopravni graditeljici družbenega življenja.

Skratka, proslave Dneva žena so bile izredno dobro organizirane in so učinkovito vplivale na množice. Pretvorile so se v družbene manifestacije priznanja ženam kot aktivnim borkam za socializem.

Filmo

aktualne filmske zanimivosti — filmi, ki jih gledamo — novi filmi po svetu in odkrijte

MESTNI KINO PTUJ predvaja od 15. do 17. marca ameriški barvni film **»BOBNI ČEZ REKO«**

in od 19. do 21. marca nemški film **»LUČ LJUBEZNI«.**

KINO ORMOŽ predvaja 16. in 17. marca jugoslovanski film **»ONA DVA«.**

KINO SREDIŠČE predvaja 16. in 17. marca italijanski film **»BURJA«.**

KINO MURETINCI predvaja 16. in 17. marca jugoslovanski film **»DEKLICA IN HRAST«.**

KINO »VEDROST« MIKLAVŽ PRI ORMOŽU predvaja 17. marca francoski film **»V MONTE CARLO«.**

KINO VIDEM PRI PTUJU predvaja 16. in 17. marca 1957 mehiški film **»EN DAN ŽIVLJENJA«** s tednikom. Predstave so 16. marca ob 19. uri, 17. marca ob 15., 17.30 in 20. uri.

Bobni preko reke

»Drumens Across the River« je ameriški barvni western film, ki je grajen predvsem na slavi Audryea Murphyja, ki si jo je pridobil kot ameriški vojak v drugi svetovni vojni, pozneje pa tudi kot filmski igralec. Šteti se ga pa ne more tudi poleg vse Murphyjeve slave med dobre western filme. V filmu je sicer nekaj prepetov, streljanja, jahanja, nekaj čarov »pin-up girls« Mare Corday in pa običajnih westernskih spletk, kar pa še vsekakor ne zadošča, da bi se film uvrstil med boljše filme.

Burja

»Bufeve« je italijanski film, ki ga je po drami Sabatina Lopeza zrežiral Gvido Brinjone. Film obravnava že večkrat obdelano temo ljubosumnosti, seveda pod drugimi okolnostmi in zapetljaji, v obliki velike drame človeštva.

Kratka vsebina: V duši in mozgu poznanega kirurga Antonija Sana se pojavljajo nenadne velike spremembe. Le ti ga oddaljujejo od družine. Antonio Sana živi v Perudži z ženo in sinom Marijem ter uživa spoštovanje svojih someščanov. Nekega dne je spoznal akrobatkinjo Dejzi in se v njo zaljubil. Dejzi, zelo lepa žena, poznana po svetu kot partnerka svetovno znanega Serdža Parnela, se je predstavljala kot njegova sestra, čeprav je bila njegova ljubica. Ker pa se nekega dne sporečeta zaradi ljubosumnosti, je Dejzi naredila pri nastopu napako, zaradi katere Serdža Parnel pade iz trapeza. V bolnici, v katero je bil Serdžo prepeljan, se srečata Antonijo in Dejzi. Dejzi je po svojem običaju uporabila vse svoje spretnosti, da je Antonija uklenila v mreže svoje ljubezni, ki so pa slabo vplivala na njega. Začel je zanemarjati ženo in otroka. Nekega dne mu umre celo pacient. Videč, da je njena bližina za njega zlo, se z njo razstane. Isto mu je svetoval tudi Serdžo, kateremu je rešil življenje.

Čez čas pa Antonijo zopet vidi Dejzi, ki sedi med slušatelji na univerzi. Ona ga je zopet znova privlačevala k sebi. To opazi tudi njegova žena, ki se hoče ločiti od moža. Ločitev je trajala tako dolgo, dokler se Antonijo ni odločil, da za vedno zapusti ženo z otrokom. Marijo Sana je v tej odločitvi obvestil neki prijatelj in ona se je vrnila, da bi preprečila namero svojega moža.

V zelo dramatični sceni se obe ženi nahajata v avtomobilu, ki ga z blazno brzino vozi Marija. Zaletita se v valjar. Dejzi je mrtva na poti v bolnico, Marijo pa reši mož z operacijo. Sreča v družini Sana je zopet brez nevarnosti.

V Monte Carlo

Nous frons à Monte Carlo je francoska glasbena komedija, katere režiser je Jean Boyer. V tem filmu nastopa s svojim orkestrom Day Ventura. Dve uri vas bo zabaval, seveda predvsem ljubitelje moderne glasbe.

Kratka vsebina: Nesrečna in zapuščena mati izroča otroka v varstvo Ray Venturi, ker da pripada nekomu izmed članov njegovega orkestra, ki je na poti v Monte Carlo. V Lyonu se je začela zmešnjava. Neka mati že dolgo ni plačala oskrbnine za svojega dojenčka, zato so ji ga hoteli vrniti. Marinette pa matere ni našla. Pri dedu Maksu Elloyu bo najbolj varen. Vzel ga je s seboj in podtaknil Venturi. Kdo je oče? Filip, pevec v orkestru, se je zagledal v bogataševo hčerko Jacquelino, toda oče je bil strog. Njegova hči naj bi vzela revnega muzikanta? Gospod Chantenay-Maillard je prišel tudi v Mote Carlo, saj veste, razvajene hčerkice že znajo pregovoriti starše, da jim ustrežejo. Filip in Jacquelina sta se na plaži vseeno sestala. Orkester je sicer dojenčka posvojil, toda nihče ni hotel biti pravi oče. Dojenček je prišel nazadnje prav Filipe in Jacqueline. Navlekla sta očeta, da je njun, in dovoljenje za poroko je bilo hitro dano, čeprav se je nazadnje izkazalo, čigav je pravzaprav dojenček. Koga drugega pač kakor histerične igralke Linde Farvel in pianista Rudy Walterja. Na koncu pa kar trije srečni pari — Mariette se je zaljubila v muzikanta Antona, poleg tega pa še obilo jazza.

Šola Markovci je s kinom učitelj malih in odraslih

En dan življenja

Un Dia De Vilda je mehiški film. Ta film prikazuje dogodek iz mehiške revolucije iz leta 1919. Po svoji kvaliteti spada med nadpovprečne filme. Režiser Emilio Fernandez je napravil zelo globok in pretresljiv film. Veliko zaslugo za to imata predvsem Columba Dominigues in Roberto Canedo, seveda pa tudi »mama Juanita« — Rosanna Revueltas.

Kratka vsebina: kubanska pisateljica Belen Monti hoče spoznati mehiško ljudstvo. Zvedela je, da bo polkovnik Lucio Reyes, revolucionar, ustreljen radi veleizdaje. K njemu je niso pustili, zato je šla na njegov dom v Cineguillo. Polkovnikov sluga Pomposo ji je povedal zgodbo o mladem obsojencu. Mati Juanita ji je povedala še več. Štiri sinove in moža je že izgubila siva in ponosna žena, ostal ji je še zadnji, najljubši — Lucio. Čakala ga je, saj še nikoli ni manjkal, ko so obhajali njen god. Lucio je res prišel, toda v spremstvu svojega prijatelja — generala Gomeza, sedanjega svojega nasprotnika. Luciu je ostal še samo en dan življenja«. Pesmi so bile zalite s solzami, vsem se je trgalo srce, toda hrabro mater ni zlomilo. Sin se je poslovil od nje, na domačem pragu je pokazal kmetom šop listin, ki so jih družile v agrarno skupnost, v tisto bodočo Mehiko, za katero gre jutri na morišče. Belen čuti vso tragičnost ter vzvišenost herojske smrti revolucionarja, daumela je mehiško ljudstvo, njegovo dušo.

Ob zori je pod vladnimi streli ugasnilo čisto življenje patriota, ki je vse svoje kratko življenje delal za svobodo in pravico ljudstvo. Belen ga ne bo pozabila in Mehika tudi ne.

Ro. G. J.

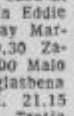

NEDELJA, 17. MARCA

6,00—7,00 Vesele in mirnejše narodne in domače viže za rijetno nedeljsko jutro — vmes ob 6,05—6,10 Poročila in vremenska napoved. 7,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7,15 Reklame. 7,30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7,35 Z zabavnimi melodijami v prijetno nedeljsko jutro. 8,30 Otroška predstava — Erich Kästner: Pikica in Tonček. 9,12 Slovenske narodne in umetne pesmi in napevi. 9,45 Se pomnite, tovariši... Mile Paulin... Zgubljeni v snegu. 10,15 Nedeljski simfonični koncert. Vatroslav Lisinski: Uvertura štev. 6 (orkester Zagrebške filharmonije, dirigent Milan Sachs). W. A. Mozart: Koncert za flavto in orkester v B-duru (solist Vili Kocman in orkester Radia Ljubljana, dirigira Uroš Prevoršek). Franz Schubert: Četrta simfonija „Tragična" (Orkester Lamorenx p. v. Otta Klempererja). 11,15 Oddaja za Beneške Slovence. 11,35 Lahka glasba. 12,00 Pogovor s poslušalci. 12,10 Opoldanski glasbeni spored. 13,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila. 13,15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13,30 Za našo vas. 14,00—16,00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — vmes ob 15,00—15,15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 16,00 Zvone Kržišnik: Pot do penicilina (reportaža). 16,30 Glasbeni mozaik. 17,30 Radijska igra — Fran Žižek: Goldoni (ponovitev). 18,30 Melodije za dobro voljo (igrajo Zabavni orkester p. v. Heinza Schröderja, orkestra David Rose in Adalbert Lutter, veliki zabavni orkester p. v. Franza Koschata in Eddie Calvert (trobenta) z orkestrom Ray Martin). 19,00 Radijski dnevnik. 19,30 Zabavna glasba, vmes reklame. 20,00 Malo od tu in malo od tam (zabavna glasbena oddaja). 21,00 Kulturni razgledi. 21,15 Nočni koncert: Ivan Brkanovic: Tretja simfonija (izvaja orkester Zagrebške filharmonije p. v. Milana Horvata). Uroš Prevoršek: Pieta, kantata (izvajajo: solista Boža Glavak in Miro Brajnik, Ljubljanski komorni zbor in orkester Radia Ljubljana, dirigira skladatelj). 22,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22,15 Novosti iz našega arhiva zabavne glasbe (posnetki orkestrov David Rose z zborom „The Interludes", Franck Pourcel, George Melachrino, Werner Müller in Francesco Ferrari s pevcema Caterino Valente in Narcisom Parigijem). 22,55—23,00 Poročila. 22,15—23,00 UKV program. Jazz-cocktail (v izvedbi: Shorty Rogers s svojim ansamblom, kvartet Dave Brubeck, Jutta Hipp combo in kvintet Bob Brockmeyer). 23,00—24,00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

TUDI KNJIŽNIČARJEM JE POTREBNA PRIMERNA STROKOVNA IZOBRAZBA

V šolskem letu 1957/58 bo sprejetih v enoletno občasno šolo za knjižničarje in arhivske pomočnike v Ljubljani, ki jo bo ustanovil Svet za kulturo in prosveto LRS, 30 slušateljev iz vseh okrajev Slovenije.

Prijave za šolo bodo sprejemali pri Svetu za kulturo in prosveto LRS v Ljubljani od 1. julija do 15. avgusta. Priporočila za slušatelje, ki so opravili maturo na popolni gimnaziji, učiteljišču ali na srednji strokovni šoli, bodo dala tajništva za prosveto in kulturo pri okr. ljudskih odborih.

S to novo enoletno občasno šolo bodo dobili arhivi, študijske in ljudske knjižnice manjkajoči strokovni kader.

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovanske delegacije za obisk in govor.

Nato je Moša Pijade odgovoril na številna vprašanja novinarjev o notranji in zunanji politiki Jugoslavije in mednarodnih problemih.

»Na zahodu so ljudje — je nadaljeval Moša Pijade — ki na koeksistenco gledajo kot na geslo vzhodnega bloka ter z istimi občutki kot na komunizem. Nek ameriški list je proglasil po madžarskih dogodkih zelo odločno, da je ideja koeksistence doživela katastrofo in je pokopana. To je bilo izraženo z občutkom zadovoljstva in radosti. Toda bilo je tudi jasno, da pisec ni mislil na koeksistenco kot na politiko Sovjetske zveze, temveč tudi na aktivno miroljubno koeksistenco, katero zagovarjajo Indija, Jugoslavija in druge izvenblokovske države. Imel sem zelo neprijeten vtis, da se ta list veseli, ker je ne samo zaradi madžarskih, temveč tudi dogodkov v zadnjih mesecih, prišlo do poslabšanja mednarodnega položaja.«

Ko je nadalje govoril o tem vprašanju je šef jugoslovanske parlamentarne delegacije dejal: »Samo politika aktivne miroljubne koeksistence je po mojem mišljenju po definiciji nasprotna blokovskim koncepcijam. Zato blok, ki sprejme politiko aktivne koeksistence, vnaša v svojo politiko protisloven element. Če pa pride do primera, ko prevlada blokovski interes, je jasno, da pride do ukrepov, ki so v nasprotju z načeli koeksistence.

SKOPLJANSKO STEKLO NA RAZSTAVI V ZDA

Nova tovarna stekla pri Skopju je sprejela povabilo za sodelovanje na bližnji mednarodni razstavi stekla v New Yorku. Tovarna bo razstavljala votlo in kristalno steklo. To povabilo dokazuje, da si je tovarna že priborila ugled v inozemstvu.

Veliki tekstilni sejem v Kölnu

V okviru mednarodnega sejma v Kölnu bo od 17. do 19. 3. tudi sejem tekstila in obleke, na katerem bo sodelovalo več kot 400 trgovskih in modnih hiš. Prvič bo letos sodelovalo tudi češkoslovaško podjetje »Centoteks« iz Prage. Od tujih držav bodo na sejmu razstavljale Holandija, Francija, Irska, Italija, Avstrija, Švedska, Španija, Japonska in Hongkong. Na sejmu bodo razstavili večinoma ženske obleke, moško in žensko perilo.

Iz naših društev

Šah

Šahovsko društvo Ptuj je priredilo v torek brzoturnir za mesec marec. Zmagal je Pešl Ferdo, ki je dosegel 12 točk t. j. 100 odst. uspeh; nadalje so se igralci poredili tako: Rudolf 10 točk, Berden 9, Nežmah F. ml. 8, Nežmah Fr. st. 7, Kovač 6 in pol, Nežmah K. 6, Podkrajšek in Perger po 5 in pol točke itd.

Aktivnost strelske družine Turnišče

Strelska družina v Turnišču sodi med najmlajše v okraju, vendar je dosegla že lepe uspehe. Ženske te družine so v okrajnem merilu na prvem mestu, članska ekipa na drugem, mladinci pa na četrtem.

V družino so včlanjeni tudi pionirji, ki se pridno udejstvujejo.

Rojstva, poroke in smrti na področju mesta Ptuja za pretekli teden

ROJSTVA

Rojstva: Bombek Marija, Cvetkovci 82, je rodila Mileno; Nemec Otilija, Ptuj — sina; Poljanšek Silvana, Ptuj — Mojco; Leber Justina, Zg. Hajdina — Marjana; Grobar Ivanka, Podvinci — Branka, Frangež Štefanija, Sesterže — Stanislava; Žuran Ružica, Gajevci 30 — Marijo; Cvetko Marija, Strmec 2 — Matildo; Bauer Sabina, Radoslavci 40 — Ano; Dobnik Katarina, Prepolje 77 — Katico; Rinc Ema, Stari log 25 — Mirana; Kramberger Angela, Cirkovce 42 — Branka; Bernhard Neža, Ptuj — Dragomira.

Porok ni bilo.

Nesreča ne počiva

Zadnje dni so se ponesrečili in zdravili v ptujski bolnišnici: Furman Vincenc iz Majšperka (padec), Mikulič Anton iz Kočic (vsekal se je), Šeruga Marija iz Kicarja (poškodba roke), Blečko Franc iz Mihalovc (padec), Kocmut Anton z Janeževskega vrha (padec), Zmazek Martin iz Drakovc (padec), Zorec Marija iz Vitana (padec), Hertiš Adolf iz Kungote (poškodba na glavi), Zemljič Branko iz Nove vasi (opekline), Koderman Jerica iz Ptuja (padec), Markež Marija z Janeževskega vrha (padec), Koritnik Leo iz Zagreba (padec), Veronek Marija iz Hajdine (pasji ugriz), Zorko Franc iz Svetinc (padec), Kos Marija iz Cerovc (padec), Matjašič Jože iz Zagorc (poškodba s slamoreznico), Bezjak Franc iz Budine (rana na glavi), Polak Miroslav iz Runča (padec), Firbas Anton iz Moškanjc (padec s kolesa), Jus Ivan iz Apač (vsekal se je), Bezjak Ivan iz Tomaža (zlom noge), Horvat Janez iz Spuhlje (poškodba roke), Bratušek Ivan iz Strmca (poškodba roke), Zajšek Vlado iz Hajdoš (padec), Milošič Jakob iz Velovšeka (padec), Kranjc Elizabeta iz Nove vasi (padec).

SMRTI

Smrti: Berlič Franc, Ptuj, roj. 1944, umrl 4. 3. 1957; Kostanjevec Jožefa, Ptuj, roj. 1878, umrla 6. 3. 1957; Vrečar Jakob, Štuki 24, roj. 1883, umrl 28. 2. 1957.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Nedelja, dne 17. 3. 1957, ob 15.30, B. Nušič: **NARODNI POSLANEC** — gostovanje v Gorišnici — abonma in izven.

ZA SMEH IN DOBRO VOLJO

RESNICA

Nekdo je dejal, ko je videl žensko v bikini kopalkah: Kar je zadržana in šarmantna sramežljivost pri enih, je brezobzirna razgaljenost pri drugih.

LOVSKA ŠALA

O lovcu Martinu Š. iz ???? kroži več lovskih zgodbic. Povejmo danes eno: Martin se odpravi na lov. V gozdu, kamor se je namenil Martin, so okrog velikega grma sedeli zajci in igrali karte. Kar priteče k igralcem zajec-stražar in pove, da se bliža lovec. Pa vprašajo stražarja, če je videl, kdo je ta lovec. Ta jim odgovori, da Martin. Tedaj pravijo zajci: »Kar naprej igrajmo, saj Martina se res ni treba bati!« Pa so res brezskrbno igrali do sončnega zahoda.

URADNA DOLŽNOST

Direktor svoji tajnici: Gospodična vi niste točna!

Včeraj sem se moral sam spomniti na rojstni dan svoje žene.

MORSKA BOLEZEN

— Gospodična, moja ljubezen do vas je kakor viharno vzburkano morje!

— Oh, zato mi je vedno slabo, kadar vas vidim ...

TO NI UMETNOST

Učitelj boksa: »Za prvo uro že Učenec: »Ali res? Sicer zame ni to umetnost, saj sem že petnajst let oženjen.«

Ali so takšne cene v redu?

V Kozmincih ima KZ Žetale trgovsko poslovalnico, ki je v tem predelu res nujno potrebna. Oskrbljena je z vsemi artikli, ki jih ljudje potrebujejo, in tudi delo osebja v poslovalnici zasluži vse priznanje.

Ni pa v redu to, da se cene v tej poslovalnici tako razlikujejo od cen, ki so v drugih trgovinah. Enotna moka stane tukaj 57 din kilogram, prav takšno moko pa prodaja zadruga Podlehnik po 53 din kg. Pri tem pa so Kozminci oddaljeni od Podlehnika le tri kilometre. Podobno je pri petroleju. V Podlehniku stane liter 106 din, v Kozmincih pa 110 din. Najbolj pereče vprašanje pa je nabava zaseke, ki jo dobavlja KZ Žetale pri Mesninah v Ptuju po 310 din, prodaja jo pa po 330 din.

Take cene prizadenejo predvsem delavske in siromašne sloje, ki so navezani na nakup teh življenjskih potrebščin. B.

Pred zborom gostincev

Na letošnjem rednem letnem občnem zboru Gostinske zbornice za okraj Ptuj, ki bo v soboto, 16. marca, v prostorih gostilne Zupančič, bodo obravnavali najaktualnejše probleme gostinstva v ptujskem okraju in priprave gostišč na letošnjo turistično sezono. Pripravljenih je precej kritičnih pripomb o stanju gostinstva v okraju tako glede urejenosti gostišč kot glede gostinskega kadra.

Glas s prašne ceste

Stanovalci na Ljutomerski cesti v Ptuju se pogosto na potu domov pogovarjajo o vsem slabem in dobrem, kar jim nudijo stanovanja ob tej cesti. Ne škodi pa, da se o njihovih tegobah seznanijo tudi čitatelji našega lista in s svojim mnenjem prispevajo k rešitvi nekaterih vprašanj, ki bi dvignila higieno v tem mestnem predelu.

Največje vprašanje, ki bi bilo potrebno prve rešitve, je vprašanje kanalizacije, ali vsaj neka začasna rešitev. Novi bloki od bolnišnice dalje nimajo filtriranih kanalizacijskih naprav, tako da obupno okužujejo s svojim smradom svojo okolico. Poleti se dviga ta zrak do stanovanj. Misliti bo treba na takojšnje sanitarne ukrepe. Mogoče bi bilo dovolj, da bi položili le velike betonske cevi in jih speljali proti travniku na drugo stran ceste.

Druga tegoba je prah, ki ga morajo varkavati predvsem nežna pljuča naših šolarjev ob velikem prometu na naši cesti. Priporočljivo bi bilo škropljenje vse ceste vsaj dvakrat na dan. Gotovo je ta cesta bolj potrebna škropljenja, kakor tlakovano mestno središče. C.

— — —

ZARJAVELE PLETILKE potegnemo večkrat skozi trdo pralno milo. Pletilke, ki so postale pri pletenju hrapave zaradi potenja rok, namažemo in zdrgnemo s čebelnim voskom.

PRAKTIČNI NASVETI — Za dom in družino — DOMAČI ZDRAVNIK — VZGOJA OTROK — KUHINJA

POMLADANSKI SEJEM MODE V LJUBLJANI

30. marca letos bo z II. sejmom mode in usnjarstva z mednarodno udeležbo v Ljubljani odprta letošnja sezona sejmov v Jugoslaviji. S tem bo odprta 28. sezona mednarodno afirmiranih sejmov v Ljubljani.

Potrošniki se zlasti in predvsem zanimajo za končne oblačilne in obutvene proizvode. Zato bo letošnji modni sejem predvsem prikazal najnovejše vzorce, modele in kroje ženskih, moških in otroških oblačil za razne priložnosti in potrebe. Prav tako seveda tudi razne modele pomladanskega in letnega obuvala ter modnih galanterijskih dopolnil. Predvsem pa bo pomladanski sejem populariziral našo domačo proizvodnjo konfekcijskih oblačil kakor sploh sodoben in praktičnejši način oblačenja. Pri tem gre za tem, da tuje modne pridobitve kritično pregledamo in analiziramo in osvojimo samo tisto, kar je stvarno primerno in uporabno za naše razmere in potreb. To je treba seveda še dopolniti z lastnimi idejami, da bomo tako postopoma ustvarili lastni sodobnejši način oblačenja tudi za najširše delovne množice.

Novi modeli in kroji oblek, obuval in raznih galanterijskih okraskov ne bodo le prikazani kot mrtvi predmeti, temveč jih bodo manekeni vsak predpoldan in popoldan v steklenem paviljonu A prikazovali številnim obiskovalcem. Tako bodo imeli obiskovalci sejma in revije možnost, da si te proizvode natančneje ogledajo, da vidijo njihove prednosti in slabosti in da o vsem tem povedo tudi svoje mnenje. Vsak obiskovalec sejma bo namreč dobil anketno polo z vprašanji, na katera bo odgovoril ter se tako udeležil nagradnega žrebanja. Proizvajalci bodo tako dobili številne izjave in ugotovitve o okusu, željah in potrebah potrošnikov, kar bo vsekakor vplivalo na bodočo proizvodnjo. Vsak dan pa bo tudi v dvorani kina Union popodne in zvečer še posebna elitna modna revija, ki jo prireja Združenje podjetij tekstilne industrije.

Razumljivo je, da bo tak sodoben način prikazovanja končnih proizvodov tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije na manekenih, kakor tudi nagradno anketiranje obiskovalcev vzbudilo med potrošniki pa tudi med proizvajalci veliko zanimanje za ta sejem.

Razen vseh slovenskih proizvodnih podjetij sodelujejo na tem sejmu vsa pomembnejša jugoslovanska konfekcijska podjetja, kot na pr. »Partizan« iz Beograda, »Vojvodina« iz Zemuna, »Nada Dimić« iz Zagreba, »Varteks« iz Varaždina, »Kotka« iz Krapine, »Novitet« iz Novega Sada, »Slavonija« iz Osijeka itd. Seveda bodo sodelovala tudi tuja podjetja, med njimi tudi »F. I. S. A. C.« — Como in Marzotto Milano (Italija), Loden-Steiner iz Mandlinga in Charnaux iz Dunaja (Avstrija), Kastofa (Holandija) itd.

Temeljni smoter letnega pomladanskega sejma je vzbuditi več zanimanja za sodobnejše lepše in okusnejše oblačenje s pomočjo konfekcijske proizvodnje. Sejem ima izrazito komercialni vidik ter bo vsekakor pomenil precejšnjo »senzacijo« za množice potrošnikov.

— — —

MED ZAKONCI

Mlada žena (kaže gostom drevesce v vrtu): »In to drevesce sva z možem posadila ob priliki nekega spora, kaj ne Peter?«

Prijateljica: »Oh! Karel, škoda, da midva nisva delala tako, zdaj bi že imela cel gozd.«

ZA KAJ VSE LAHKO UPORABIMO KAMILICE?

Še pomnite, kako so nas mati zdravili takrat pred mnogimi leti, ko še nismo poznali ne injikcij ne vitaminov in ne vseh teh najrazličnejših tablet, s katerimi se zdravimo dandanes. Zdravili so nas z zdravilnimi zelišči in rožami, ki so jih nabirali po travnikih, gozdovih, v gorah, nekatere pa so zrasle tudi na vrtovih. Med temi zavzema in tudi zasluži pač eno najvidnejših mest naša domača, ponižna — kamilica. Ta skromna rumenobila rožica je bila nekoč in ostaja še danes, ko je tudi zdravilstvo zelo napredovalo — naš vsestranski, dobri domači zdravnik. Pri čem vsem nam pomagajo kamilice?

Osladkan kamilični čaj dajemo dojenčku že v prvih mesecih njegovega mladega življenja, da mu priženemo zaprtje. Kamiličen čaj nam pomaga pri želodčnih in črevesnih krčih, katarjih prebavil, želodčnih in črevesnih obolenjih. S kamilicami izpiramo gnojne rane, vnete oči, usta, grlo. Pri vnetjih jajčnikov, maternice, ledvic, mehurja, hemeroidih itd. nam učinkovito pomagajo sedežne kopeli z vročimi prekuhanimi kamilicami.

Tudi v kosmetiki so kamilice zelo koristne. Če se umivamo s kamilično vodo, ostane naša polt gladka, čista in sveža. Kamilice poživljajo krvni obtok, krepijo in čistijo znojnice, izravnavajo gube, odstranjujejo suhi lišaj, izpuščaje, vnetja; zdravijo rane, ozebline itd. Uporabljamo jih povsod tam, kjer bi nam voda preveč razdražilo kožo. Svetlolaske, ki hočejo ohraniti svoje lase svetle in blesteče, si jih umivajo s kamiličnim čajem. Da, na tisoč načinov so nam koristne skromne, drobne kamilice, zato ne smejo manjkati v nobenem domu.

JUHA IZ STAREGA KRUHA

10 dkg starega kruha naribamo na strgalniku. Te drobtinice mešamo v suhi kozici nad ognjem tako dolgo, da se popolnoma posuše, vendar le porumene. Posebej kuhamo dvo šopka očiščene in sesekljane jušne zelenjave ¼ l vode, posolimo, damo malce strtega česna, ščepec majtrona, žlico paradižnikove mezge ali dva srednje velika paradižnika in polagoma stresamo v to juho, ki vre, pripravljene drobtinice, ki se napojijo in juho tudi zgostijo. Zelo okusno je, če jušno zelenjavo z drobno sesekljano čebulo vred na masti sevremo, preden jo zalijemo z vodo in kuhamo. Nazadnje posujemo juho s sesekljanim drobnjakom.

KROMPIRJEVI ZREZKI

Potrebujemo — krompir, 1 čebulo, 1 jajce, malo oreščka, 2 žlici moke, nekaj drobtin.

Stlači nekaj v oblicah kuhanih krompirjev, prideni nastrgano čebulo, jajce, oreščck, 2 žlici moke in nekaj drobtin. Dobro premešaj, naredi zrezke in peci na vroči masti;

ali:

stlači v oblicah kuhan krompir, prideni 1 do 2 rumenjaka, malo opraženih sesekljanih gob in neka žlic nastrganega trdega jsira. Naredi zrezke, povaljaj jih v moki, raztepenem jajcu, drobtinah in ocvri.

PEČENE RIBE

Ribe očistimo, operemo, povaljamo v moki in popečemo na olju. Šele ko so že pripravljene, jih osolimo in serviramo z limonino rezino.

RIBJI ZRESKI NA PARISKI NAČIN

Sardel očistimo na trebušni strani, odstranimo drobovje, odrežemo glavo in previdno odstranimo hrbtenico, da dobimo obliko zrezka. Posolimo, povaljamo v moki in v raztepenem jajcu ter cvremo na olju.

Človeka, ki smrči, se samo nalahko dotakni po grlu, pa bo takoj prenehal motiti nočno tišino.

*

Črvi se pokončajo v vodi, v kateri so se kuhale saje. S to vodo tudi zalivamo.

*

Iz cvetličnih lončkov odstranimo gliste na kaj preprost način. V bližino rastline položimo nagnito jabolko. Že čez nekaj časa se prikažejo gliste, ki jih odstranmio, jabolko pa položimo nazaj v zemljo.

*

»Kdar opravljamo bol umazano delo, se nam nesnaga ne bo nabirala za nohti, če prej potisnemo nohte v milo.

*

Lakasto usnje operemo s sladkim mlekom, nato ga namažemo s surovim jajčnim beljakom in otremo z volneno krpo.

*

Madeže z rok odstrani s kisom. Roke, ki bodo zaradi tega raskave, namaži z glicerinom.

Popravki

V štev. 9 »Ptujskega tednika« z dne 8. marca se je vrinilo več pravopisnih napak. — Prosimo bralce, dopisnike in prizadete, da oproste tiskarskemu škratu.

Napake so v sledečem: prva stran: Roza Lukseburg — prav **Roza Luksemburg;** mučilncah — **mučilnicah:** tkalka — **talka;** zahva- — **zahvaljujoč pritisku svetovnega javnega mnenja;** zadovoljili — **zadovoljni;** formirali — **formulirali;** gospodarjenju — **gospodarju.**

Druga stran: O tem bomo pieal v prihodnji številki članek na 3. strani — **O tem članek na 3. strani;** V Socialističnoz vezo — **V Socialistično zvezo;** Na nedadvnem — **Na nedavnem;** pri nekaerih KZ — **pri nekaterih;** v Sloveniji so že in vaščani iz Dražene — **v Sloveniji in vaščani iz Dražene menijo;** Kot vsako leto, tako je tudi letos učiteljstvo osnovne šole Podgorci izgubilo vse možnosti za vzgojo kmečke mladine — **Kot vsako leto, tako je tudi letos učiteljstvo osnovne šole Podgorci izpolnilo vse možnosti za vzgojo kmečke mladine.**

Tretja stran: Ti podatki nam povedo, da je v okraju, ki ima ca. 1600 privatnih kmetijskih gospodarstev — **ki ima ca. 16.000 privatnih ...**

Četrta stran: Cena vinu niha, za zdaj je sicer pvoljna — **povoljna;** Temu primerng — **primerno;** Struktura plač na 1 ha 1 ha površine na 1 delavca oziroma nakmetiiske površine — **na 1 ha kmetijske površine, na 1 delavca, ozirema na 1 ha površine.**

Peta stran: jeo dšel v partizane — **je odšel ...;** Obas tarša — **Oba starša ...;** Z vso maldostno — **mladostno ...;** se obračali nanj i nnjegovo — **nanj in na njegovo ...;** Nekatre organizacije — **Nekatere organizacije ...;** Omrda bo zopet kmalu — **Morda bo zopet ...;** Življenska šola — **»Življenjska šola«;** zrelejši pionirji velikemu življenju utripa — **velikemu življenjskemu utripu;** NOVA RIMSKA — **NOVA RIMSKA NAJDBA V PTUJU.**

Šesta stran: Napis POROKE je pri **rojstvih,** ROJSTVA pa pri **porokah.**

SPLOŠNA BOLNIŠNICA V MARIBORU SPRAŠUJE

Kaj menijo bolniki

Pred štirimi leti je bilo pri nas uvedeno družbeno upravljanje zdravstvenih ustanov in je s tem tudi mariborska bolnica postala družbena ustanova. Vprašanje zdravja in bolezni posega v osebno in družinsko življenje slehernega državljana, zato se zdravstvo ne more zapreti samo vase in o njem ne more odločati le ozek krog strokovnjakov.

Menimo, da način zdravljenja v naši ustanovi odgovarja izsledkom in zahtevam sodobne medicine, obenem pa se tudi zavedamo, da obstajajo še pomanjkljivosti glede strokovne nege, kulturne postrežbe in humanih odnosov do zaupanih nam bolnikov. V vsej svoji dejavnosti se zdravstveni delavci želimo čim bolj približati miselnosti in duševnosti bolnika, ustvariti bolniku tudi v bolnici prijetno vzdušje, pri teh prizadevanjih pa si želimo več sodelovanja bolnikov in javnosti na sploh.

Zato uprava in upravni odbor splošne bolnice v Mariboru prosita in pozivata vse bolnike, ki so se zdravili v naši bolnici ter njih svojce, ki so jih obiskovali, da nam po odpustu iz bolnice sporočijo vsa svoja opažanja, predloge in kritiko glede zdravljenja, prehrane, nege, odnosov itd. pismeno na tajništvo bolnice. Upravičeno računamo na številen odziv, saj nikomur ne bo prizadejana krivica in nič ne bo trpel ugled naših zdravstvenih delavcev, če nam bodo bolniki povedali, kaj sodijo o nas. Dostavljena opažanja bodo napetek naši dejavnosti. Anonimnih dopisov ne bomo upoštevali.

UPRAVA IN UPRAVNI ODBOR
SPLOŠNE BOLNICE V MARIBORU

Oglasi in objave

OBVESTILO

Obveščamo, da bo redna letna skupščina ŠD Drave Ptuj v četrtek, 21. marca 1957, ob 18. uri v prostorih gostilne »Zupančič« z običajnim dnevnim redom. Vabimo vse člane in prijatelje športa, da se skupščine polnoštevilno udeleže.

ŠD Drava Ptuj

Kmetijska zadruga Gorišnica razpisuje mesto

trgovskega pomočnika

Prošnje je vložiti do 31. marca 1957 z navedbo dosedanje zaposlitve.

V hrambi ObLO Ptuj se nahajajo sledeči najdeni predmeti:

listnica z dvema slikama,
ponošen dežni plašč,
žensko krilo,
bluza,
3 naglavne rute,
par nizkih čevljev,
moški klobuk,
črna usnjena rokavica,
rjava volnena rokavica,
rdeča beretka,
denarnica z raznimi slikami,
okvir moškega kolesa številka 3134722,
okvir moškega športnega kolesa brez znamke in številke.

Lastniki navedenih predmetov se pozivajo, da se zglasijo pri tukajšnjem uradu zaradi prevzema svoje lastnine.

Iz pisarne oddelka za splošne in notranje zadeve ObLO Ptuj

KMETIJSKE ZADRUGE, KMETJE IN PERUTNINARJI!

Višjo nesnost in večje dohodke pri kokoših boste dosegli s pasemskimi piščanci. Valilnica v Kidričevem vali en dan stare piščance rjave štajerke, ki je naša najboljša kmečka kokoš. Večje število nad 40 kosov je potrebno naročiti pismeno ali osebno, manjše število pa lahko dobite vsak ponedeljek in torek ves dan. Cena za enega piščanca je samo 50 din.

KMETIJSKA ZADRUGA VELIKA NEDELJA razpisuje mesti:

upravnika in poslovodje odkupa

POGOJI za mesto upravnika: kmetijski tehnik ali nižja šolska izobrazba z večletno prakso v sličnih obratih;

za mesto poslovodje odkupa: trgovski pomočnik z daljšo prakso v odkupu.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in dosedanjim službovanju dostavite do 25. marca 1957.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Prodam

PRODAM HIŠO v Ptuju, Ob Studenčnici 1, delno vseljivo, in dve njivi blizu mesta. Jože Perše, Maribor, Studenci, Erjavčeva 26.

SKORAJ NOV ŠIVALNI STROJ »SINGER« prodam. Naslov v upravi.

86 arov TRAVNIKA pri Vidmu prodam. Vprašajte Zagrebška štev. 75, Ptuj.

PRODAM TRAVNIK 28 arov na Sp. Bregu tik glavne ceste. Vprašajte Bogomira Petka, Merkur, Ptuj.

PRODAM ŠE SKORAJ NOV ZIDAN ŠTEDILNIK. Vprašajte v upravi lista.

DOBRO OHRANJEN GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK poceni prodam. Rajko Burg, Ob Dravi 4, Ptuj.

ENODRUŽINSKO HIŠO z vrtom v Ptuju, Rogozniška 13, nujno in poceni prodam. Vprašajte v hiši v nedeljo, 17. marca od 8. do 12. ure.

HIŠO z gospodarskim poslopjem in 52 arov zemlje v Kicarju prodam. Naslov v upravi.

PRODAM VEČ MANJŠIH PARCEL gozda v bližini Ptuja ob glavni cesti. Naslov v upravi lista.

HIŠO z gospodarskim poslopjem, 2 ha 91 arov zemlje ob glavni cesti v Vareji ugodno prodam. Naslov v upravi.

KRMO prodam. Naslov v upravi.

Izgubljeno

ROKAVIČO SEM NAŠEL. Cestar, Narodna banka, Ptuj.

Razno

PREKLIC

Vse žaljive besede ... Janezu Pogačarju so ...

Alojz Lampret